

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Autor: **Damir Karavidović**

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Civilni ratnici svjetla i topline u pobjedi
nad mrakom i studeni

Nakladnik: **HEP ODS d.o.o.**

Rat za dom i na obzoru sunce koje
se rađa za nove zore domovine.

Ljubav čovjeka prema domovini
i zavičaju u prirodi je ljudskog roda i Božji je dar,
a davanje sebe toj ljubavi je čovjekova vrline.

Radnici HEP-a, od Konavala do Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema,
svojim su je djelima i žrtvama u Domovinskom ratu oplemenili.
Sinovi ravnice, u tom velikom djelu dali su svoj doprinos
za povijest i zore koje će doći,
na ponos njihovoga roda.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

*Samo je onaj rat naplaćen,
kojim narod dobiva svoju slobodu.*

Ante Starčević

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Poticaaj za pisanje knjige

Svakog jutra, svakom zorom novog dana, vrijeme i događaji iza nas su udaljeniji. Vremenska udaljenost, u pravilu, ide u prilog zaboravu.

Zaboraviti možemo, bez grižnje savjesti, samo dane koji su bezlični pribrojnici u zbroju dana što obilježavaju naš poslovni ili privatni život.

Dane našeg života u kojima su ljudi dali sebe za dobro drugih moramo zadržati u sjećanju kao naš ljudski i moralni odnos prema tim ljudima, dionicima tih dana, kao i prema društvu u kojem živimo.

Događaji iz prošlosti koji nisu zapisani, svakim danom blijede i nestaju u mraku i studeni zaborava. Povijesni događaji i ono što ih je činilo to ne zaslužuju.

(iz Pogovora autora knjige)

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Civilni ratnici svjetla i topline u pobjedi nad mrakom i studeni

U svakom ratu za vlastiti dom i pravo na slobodan život, uspjeh vojnika na bojišnici ovisi o povodu koji ih pokreće, oružanoj opremljenosti, organiziranosti i vođenju, ali i o **potpori njihova zaleđa**.

Radnici Elektroslavonije su kao civilni ratnici u Domovinskom ratu dali svoj doprinos pobjedi, doprinos vrijedan zahvale i poštovanja i ova je knjiga posvećena njima.

Ni u jednoj primisli ili pisanom kazivanju, djela radnika ne želi se izdići iznad djela branitelja na prvim crtama bojišta, već ih držimo u svom srcu kao važnu potporu borbi branitelja i kao malu kap u slapu veličanstvene pobjede.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Sadržaj

- 1. Vrijeme predratnih zbivanja**
- 2. Elektroslavonija u Domovinskom ratu**
- 3. Poraće i pripojenje u ratu otuđene distribucijske mreže**
- 4. Priznanje za domoljublje i ostvarenja u obrani Republike Hrvatske**

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Poglavlje 1.

Vrijeme predratnih zbivanja

- ➡ Novi put Republike Hrvatske (1990. – 1991.).
- ➡ Osnivanje Hrvatske elektroprivrede i uspostava novog poslovnog sustava (1990.).
- ➡ Katarza Hrvatske elektroprivrede na početku njezina poslovnog puta.
- ➡ Praskozorje Domovinskog rata (svibanj – rujan 1991.) na području Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Novi put Republike Hrvatske (1990. – 1991.) – san hrvatskog naroda o vlastitoj državi, sudbinske prepreke ostvarenju sna.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

**Osnivanje Hrvatske elektroprivrede
i uspostava novog poslovnog sustava (1990.).**

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Katarza Hrvatske elektroprivrede na početku njezina poslovnog puta

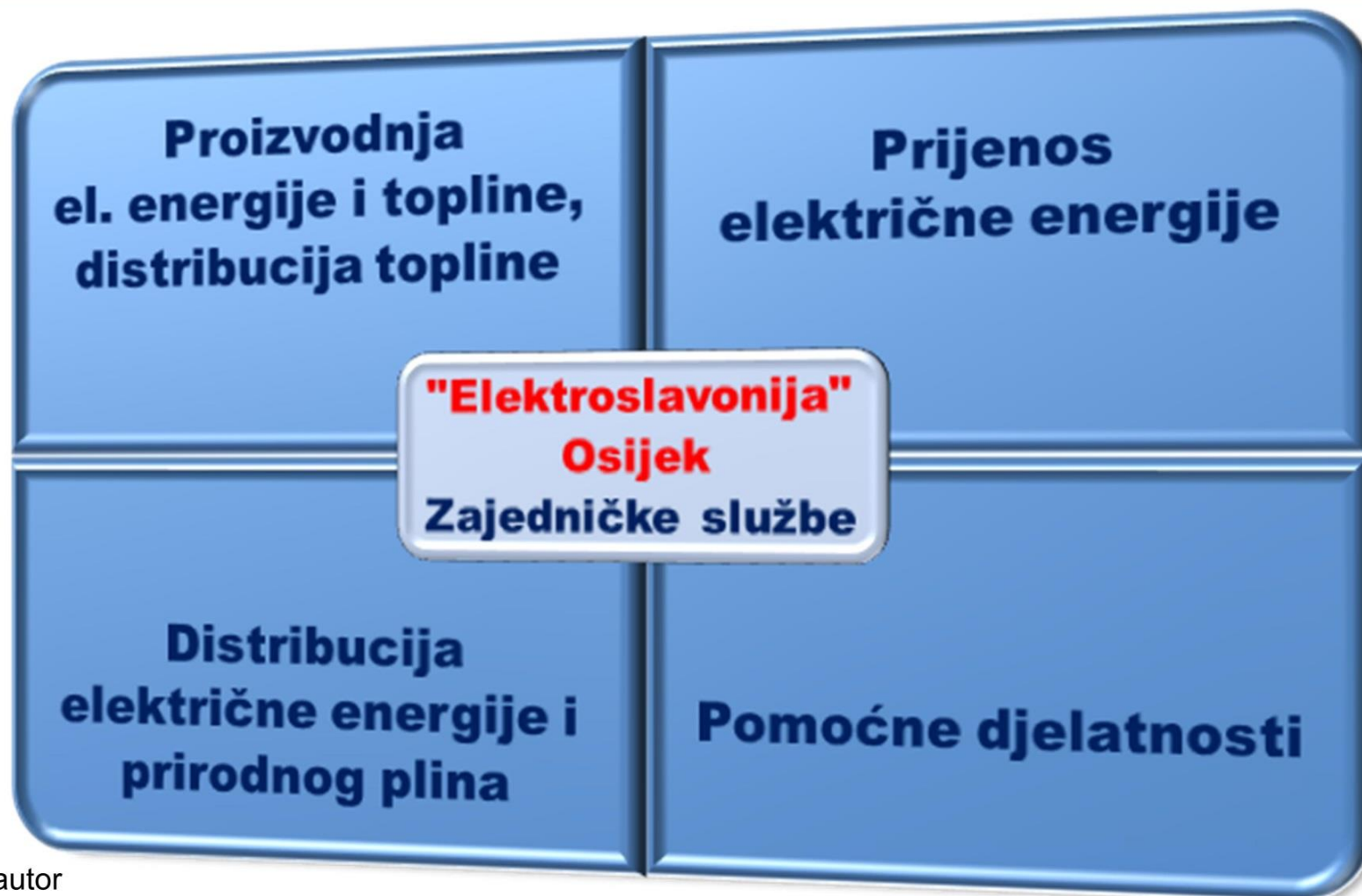
- ✚ Ostavština elektroprivrednih djelatnosti u Jugoslaviji (velika razlika između cijene el.en. i cijene energenata, obveza plaćanja poreza na promet za JNA, način pokrivanja poslovnog gubitka, ...),
- ✚ Ostavština mjesta elektroprivredne djelatnosti u hrvatskom društvu (neprihvatljiva razina plaća, rad bez zaštite poslovnih interesa),
- ✚ Neodlučnost u provedbi zahtjeva novog poslovnog vremena za elektroprivrednu djelatnost (potreban novi organizacijski ustroj, presporo donošenje potrebne poslovne regulative i propisa, veliki dio vodećeg poslovnog kadra suprotstavljen promjenama, ...)

Stanje je opterećivalo poslovnu tadašnjost, a budućnost činilo neizvjesnom. HEP je morao biti zahvaćen vihorom promjena.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

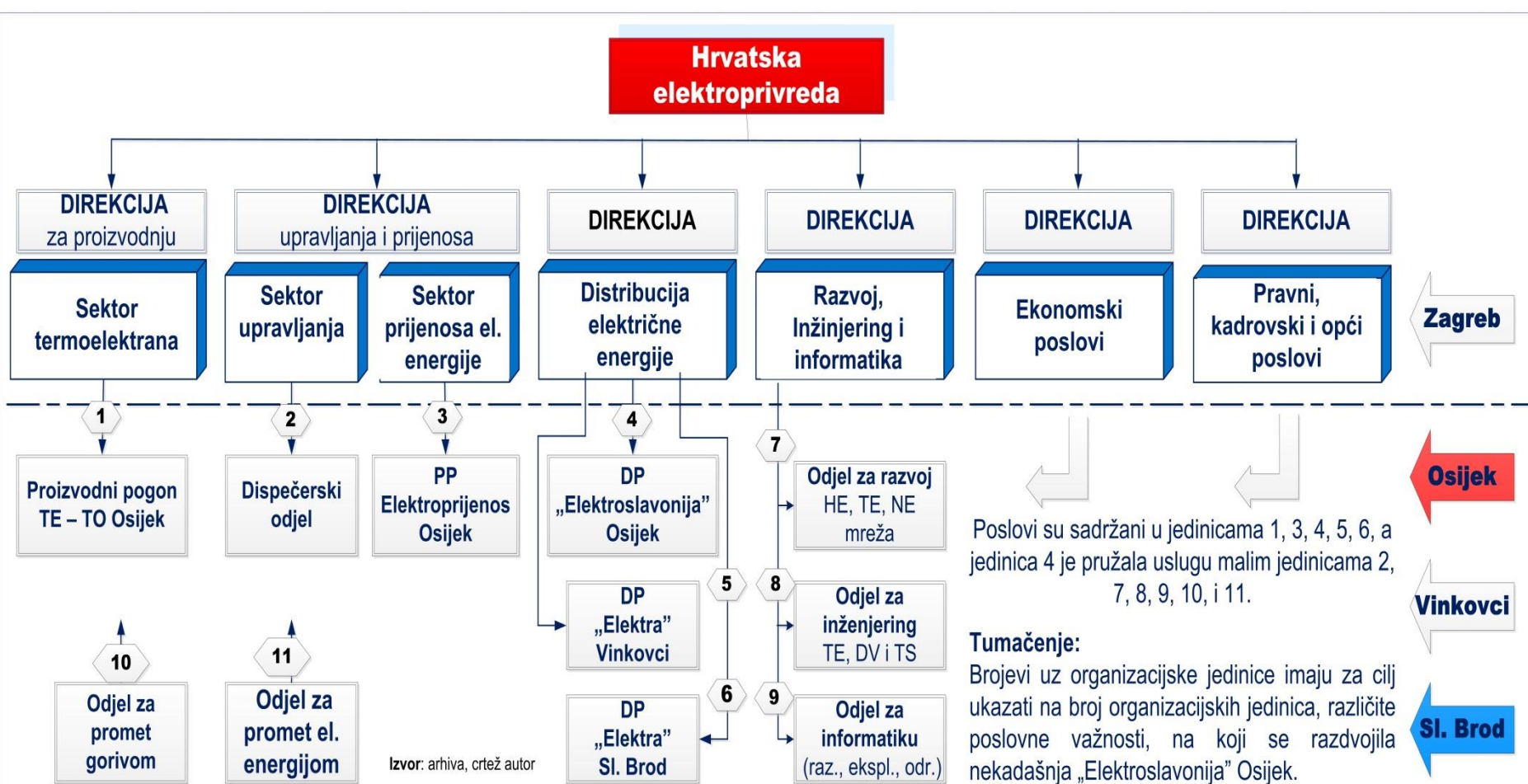
Elektroslavonija u vihoru promjena HEP-a (svibanj 1991.).

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Reorganizacija HEP-a rastavila je ESO na 11 dijelova (1.5.1991.).

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Reorganizacija distribucijske djelatnosti donijela tri DP-a na području Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema – **ipak je održano zajedništvo.**

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Oko nas krvavi nagovještaji rata.

Mučki oduzeti životi sinovima slavonskim u nezrelom žitu njihove ravnice.

Domoljubna hrabrost naspram sirove prijetnje JNA

Surova prijetnja ne narodne armije i njoj suprotstavljena hrabrost domoljubnog građanina.

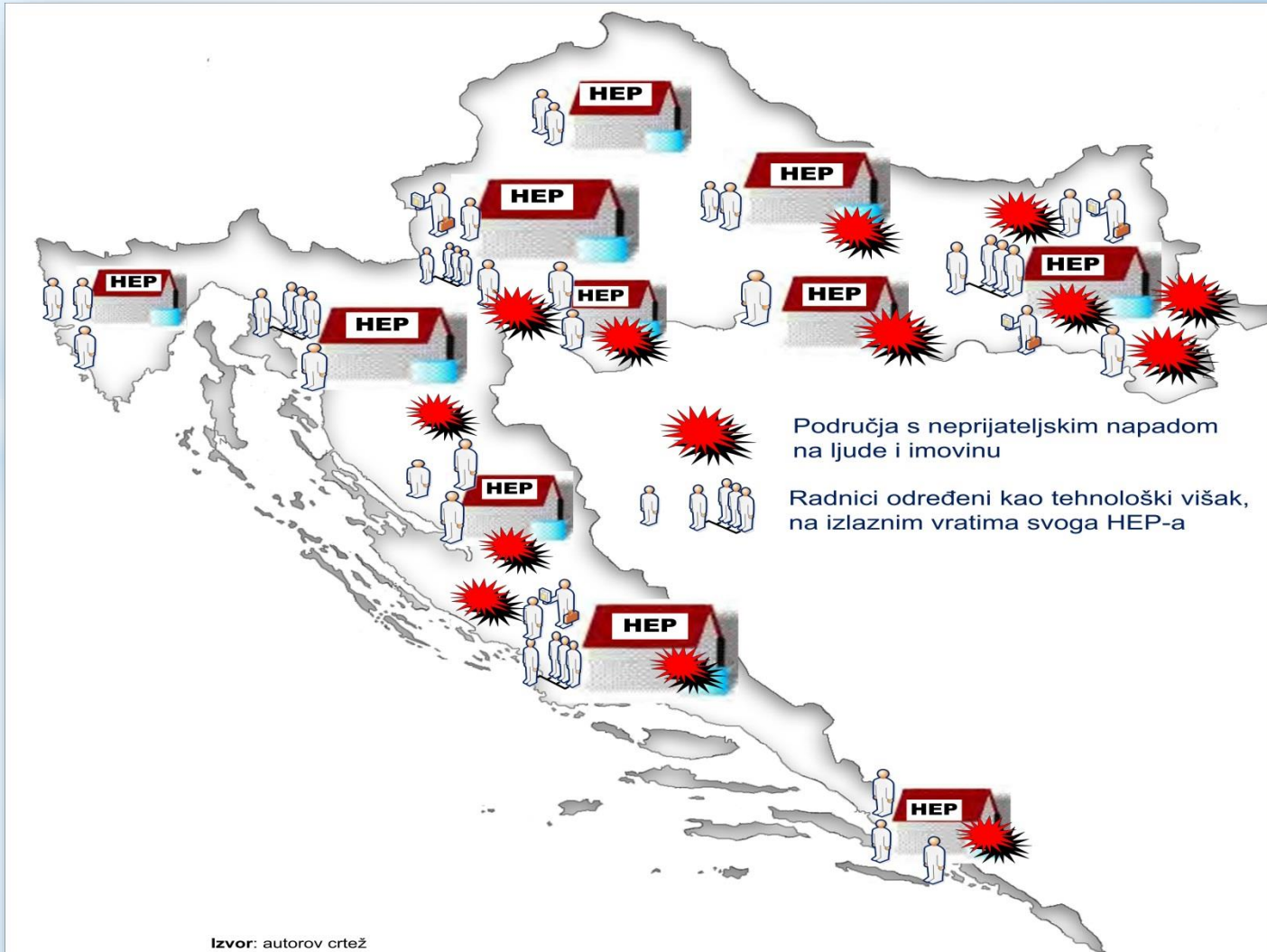

Izvor: slike Google portali

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Tehnološki višak, strah i neizvjesnost uvukli se u život radnika HEP-a diljem lijepe naše.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Prepoznavanje ratnih prijetnji - pravodobno poduzimanje pothvata za rad u izvanrednim okolnostima

Praskozorje završava kad se pojavi dnevna svjetlost, kad ona osvijetli sve što jest i što će, kao dan je jasno, doći.

Rat, taj mrak i studen ljudskih odnosa, taj završni čin jednostrane ili obostrane mržnje, kraj je svog praskozorja najavio mnogo prije negoli su na sve strane prema hrvatskom domu zagrmjele cijevi oružja.

Bit će rat, morat će se braniti svoj zavičaj i dom s ljubavlju i hrabrošću, srcem u vojnoj odori s oružjem, srcem u radnoj odori s alatom i vještinom, valjalo je pravodobno biti spreman.

U novo oblikovanim poslovnim jedinicama HEP-a na istoku Hrvatske razmišljali smo tako još u svibnju 1991. Nismo prespavali praskozorje i probudili se u ratu.

Predstavljanje knjige:

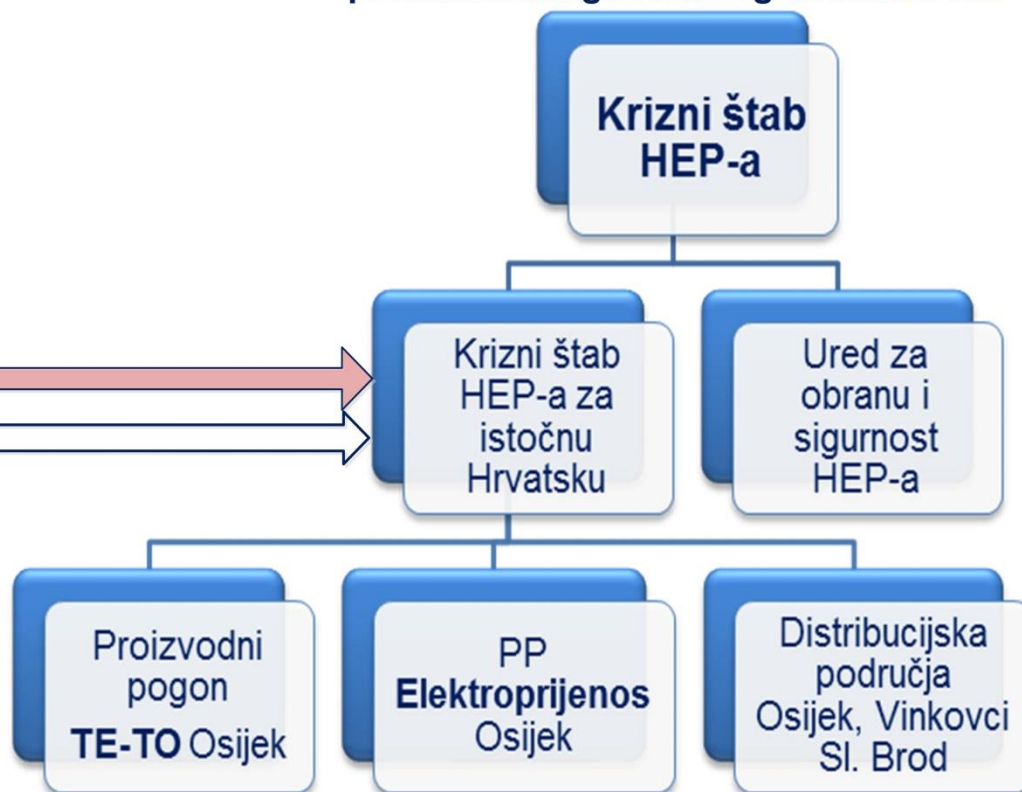
ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Pravodobno poduzimanje pothvata za rad u izvanrednim okolnostima

Krizni štabovi osnovani i sa zadaćama
prema odluci predsjednika RH

Krizni štabovi osnovani i sa zadaćama
prema odluci generalnog direktora HEP-a

Izvor: literatura, arhiva HEP-a, crtež autor

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Civilna zaštita u službi ljudi i blaga Hrvatske elektroprivrede

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Civilna zaštita u službi ljudi i blaga Hrvatske elektroprivrede
Ljudi, blago neprocjenjive vrijednosti

Prostorije na katovima povijesne zgrade Elektroslavonije okrenute prema pitomoj rijeci Dravi, bili su stalni artiljerijski ciljevi neprijatelja iz Baranje. Unatoč 4 izravna pogotka, naum podmuklog neprijatelja o usmrćivanju radnika nije uspio.

Blokovi opeke kao zaštita prostora i ljudi u prizemlju od izravnih pogodaka ili krhotina granata. Ratni radni vod civilne zaštite u ostvarenju pothvata sklanjanja. U zgradi bez podruma, zaštićeno prizemlje bilo je radno sklonište.

Izvor: arhiva ESO, crtež autor

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Civilna zaštita u službi ljudi i blaga Hrvatske elektroprivrede

Transformatori, srce svjetla

Fizička zaštita kotla energetskog transformatora u TS 35/10 kV Orlovnjak blokovima opeke bez pokrivanja gornje površine kotla, bila je dostatna kod minobacačkih napada na postrojenje i od krhotina granata pri napadu na ciljeve u blizini trafostanice.

Visoka razina fizičke zaštita energetskog transformatora u TS 110/35/10 kV Vinkovci 1 blokovima opeke i drvenim trupcima, omogućila je pogon transformatora i tijekom najbrutalnijih avio i minobacačkih napada vezanih za opskrbu Vukovara.

Izvor: slike arhiva ESO, crtež autora

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Barbari dvadesetog stoljeća s velikosrpskim naukom su razarali

Cilj: ugasiti svjetlo i donijeti studen u domove i duše ljudi

Spremnici tekućih goriva TE-TO Osijek, pod stalnim artiljerijskim napadima tenkova, topova, minobacača, ... JNA, u ognju vatre, bez mogućnosti gašenja zapaljenog, a bili su potrebni veliki napori lokalizacije požara.

Ostatci izgorjelih, uništenih spremnika goriva, unatoč hrabrosti gasitelja. Ugroza života radnika elektrane i gasitelja trajala je i kad je neprijatelj vidio plamen i dim, ostvarenje cilja svojih napada, ,

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Barbari dvadesetog stoljeća s velikosrpskim naukom su razarali

Cilj: ugasiti svjetlo i donijeti studen u domove i duše ljudi

TS 110/35 kV Osijek 1

Važan mrežni čvor za vodove 110 i 35 kV. Mjesto opasno za boravak ljudi, mjesto razaranja postrojenja i vodova, iz daljine i blizine.

Oštećenje portala za zavješanje vodova 35 kV, kvar na dva voda. Tehnologija popravka prilagođena održivosti u pogonu i razumnoj izloženosti ugroze života elektromontera.

DV 35 kV Ernestinovo – Laslovo

Stalni cilj neprijateljskog razaranja u predigri okupacije

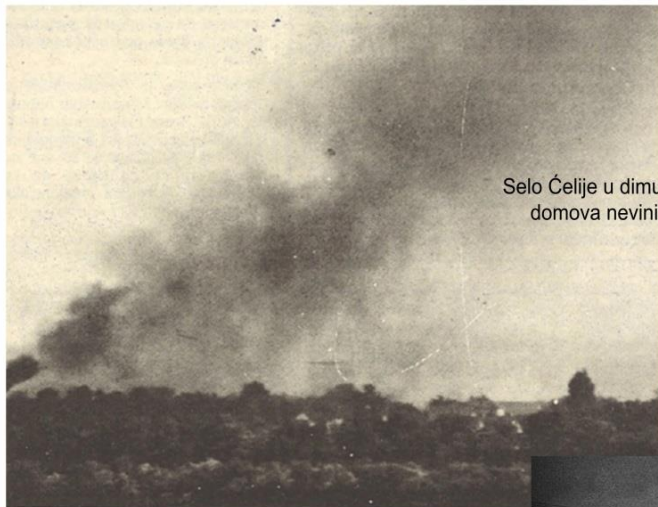
Vodiči na zemlji, prekinuti krhotinama brojnih granata

Izvor: slike iz arhive ESO, crtež autor

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

**Dani su se rađali i gasili s ljudskim tragedijama naših radnika
i ljudi iz našeg okruženja**

Selo Čelije u dimu zgarišta
domova nevinih ljudi

Život na prostoru između Tenje, Bobote i Pačetina
vodio je Hrvate iz Čelija u progonstvo.

Život ranjenih hrabrih branitelja spašavalo je
osoblje osječke bolnice, ne mareći za ugrozu vlastitog.

Zapaljeni i razrušeni domovi žitelja Čelija, krunica i raspelo negdje u pepelu
barbarskih djela i mržnje prema svemu hrvatskom, čekali su povratak.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

JNA sa smrću i na djecu

Trećeg dana rujna mrak smrtne sudbine u dom nevinih donijela je tenkovska granata pokrenuta nakanama velikosrpske politike i zaustavila život djeteta, ranila roditelje i ostavila ih u vječnoj boli.

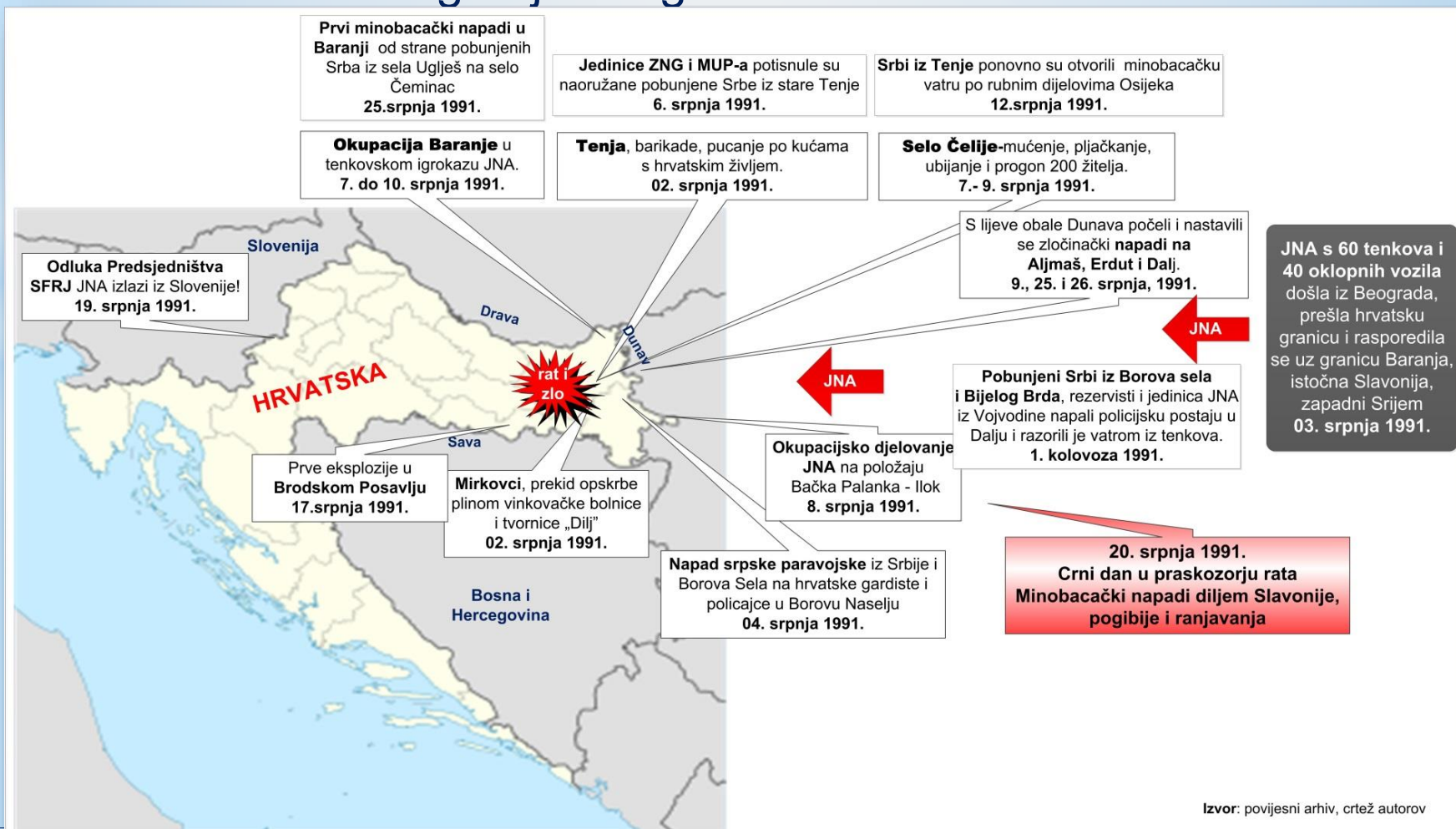
Izvor: Glas Slavonije

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Rat je, nema nade za mir

Uvjerili smo se kako će za dane koji će imati zore, morati „ratovati naša bosonoga djeca i ginuti naši sinovi bečari“.

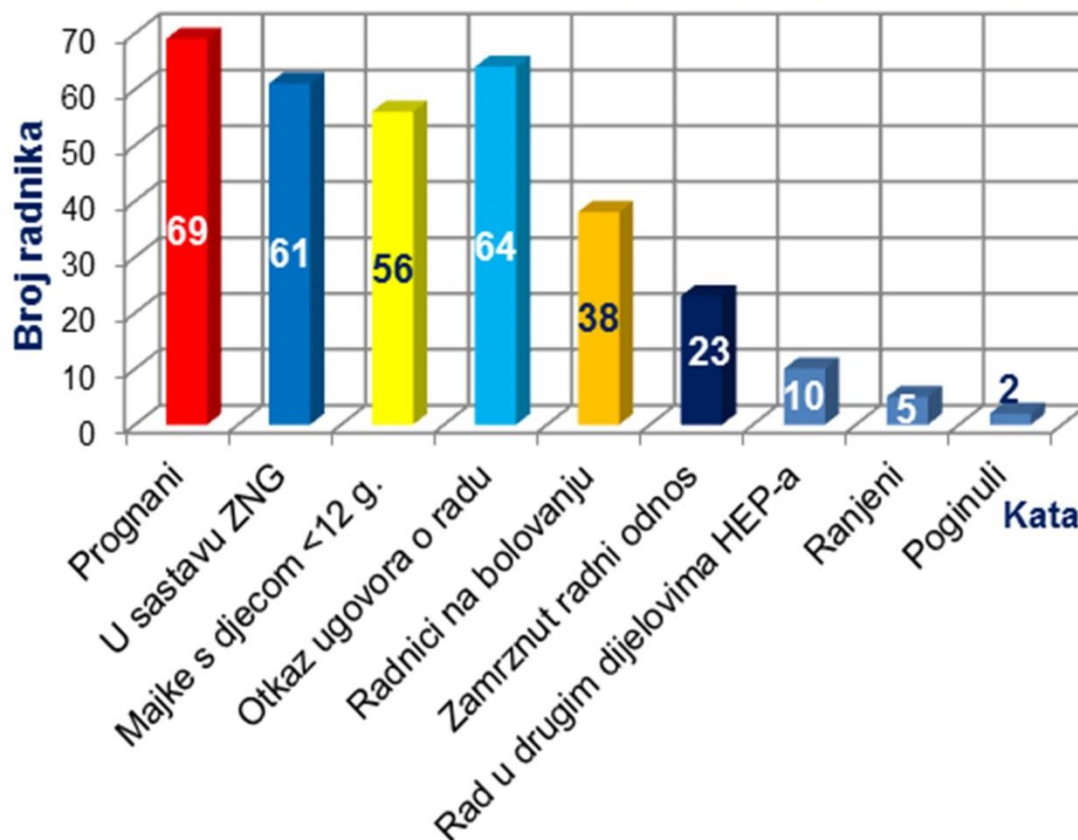

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Katarza kadrovskog potencijala već u praskozorju rata

Posebnost stanja kadrova na pragu rata,
potkraj rujna 1991. g.

Posebnost stanja na dan 01.09.1991.:

- Ukupni broj radnika – 1227
- Ukupno raspoloživ broj radnika za radnu obvezu – 953
- Broj radnika s rješenjem o ratnom rasporedu - 254

Katarza ljudskog potencijala

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Poglavlje 2.

Elektroslavonija u Domovinskom ratu

- ➡ Vrijeme i događaji kad je zla slutnja rata pobijedila nadu o miru
- ➡ Stanje elektroenergetskog sustava istoka Hrvatske u nastupu rata
- ➡ Snaga očuvanog zajedništva HEP-a na istoku Hrvatske u danima rata
- ➡ Mi i Vukovar
- ➡ Ratnici svjetla u konačnoj borbi za svjetlo u svakom domu
- ➡ Put Elektroslavonije iz rata kroz neizvjesnost mira u ranom poraću
- ➡ Radnici i njihovi životi u ratu i ranom poraću
- ➡ Istinite priče o hrabrosti i odanosti radnika misiji Elektroslavonije
- ➡ Zajedno s drugim dionicima rata do pobjede
- ➡ Svjetlo nakon duge vladavine mraka

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Događaji kad je zla slutnja rata pobijedila nadu o miru – crni rujan

Rujan, mjesec s prelaskom kasnih dana ljeta u rane dane jeseni, s čudesnim prirodnim bojama voćnjaka, vinograda i šuma, počeo je sa suzama što su se s lica prognanih Hrvata tiho slijevale plodnim njivama u Dunav, Dravu i Savu, a na kojima je mostove srušila ili okupirala JNA i tako otvorila vrata pakla rata.

Početno razaranje katoličke katedrale,
doma naše vjere, trna u oku neprijatelja.
10. rujan 1991.

Hrvatski vojnik pred neprijateljem našeg
života, po cijenu svoga života, spašava
dijete, budući život istoka Hrvatske.
rujan 1991.

Srušeni most prema Baranji, komadanje istoka Hrvatske.
22. rujan 1991.

Dom našeg radnika, ratnika svjetla i topline.
Razoren, ali nema predaje.
18. rujan 1991.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Uskratiti potrebnu opskrbu strujom, plinom i toplinom Osječanima, u mjesecu kad mrak guta dan, a priroda donosi studen, bio je cilj neprijatelja za obeshrabrivanje žitelja grada i njegove obrane. Pred njega su stali HEP-ovi radnici.

Napadi tenkovskim topovima na spremnike goriva za termoelektranu-toplanu bili su bezočni u svim svojim značajkama. Za preciznost, zasluge je imala, tada prisutna, „peta kolona“ u našim njeđrima.

- prvi spremnik pogođen u noći 13. na 14. rujna 1991., a
- drugi spremnik pogođen 20. rujna 1991.

Neprijatelj je imao zločinački plan onemogućavanja proizvodnje električne energije i topline za područje Osijeka utemeljen na razaranju svega: spremnika goriva, turbina, generatora i kotlova.

PTE, 20. rujna 1991.

Izravni pogodak prostorije s opremom za upravljanje pogonom EL-TO na Zelenom polju, kazuje o dobrom neprijateljevom poznavanju vitalnih sastavnica elektrane i koje od njih treba „rasturiti“.

20. rujna 1991.

Nakon rasporeda neprijateljske artiljerije po zelenim livadama i šumarcima Baranje počelo je sustavno razaranje Osijeka sa sjevera, a u njemu i gradske Toplane, tog izvorišta topline protiv zime i studeni rata.

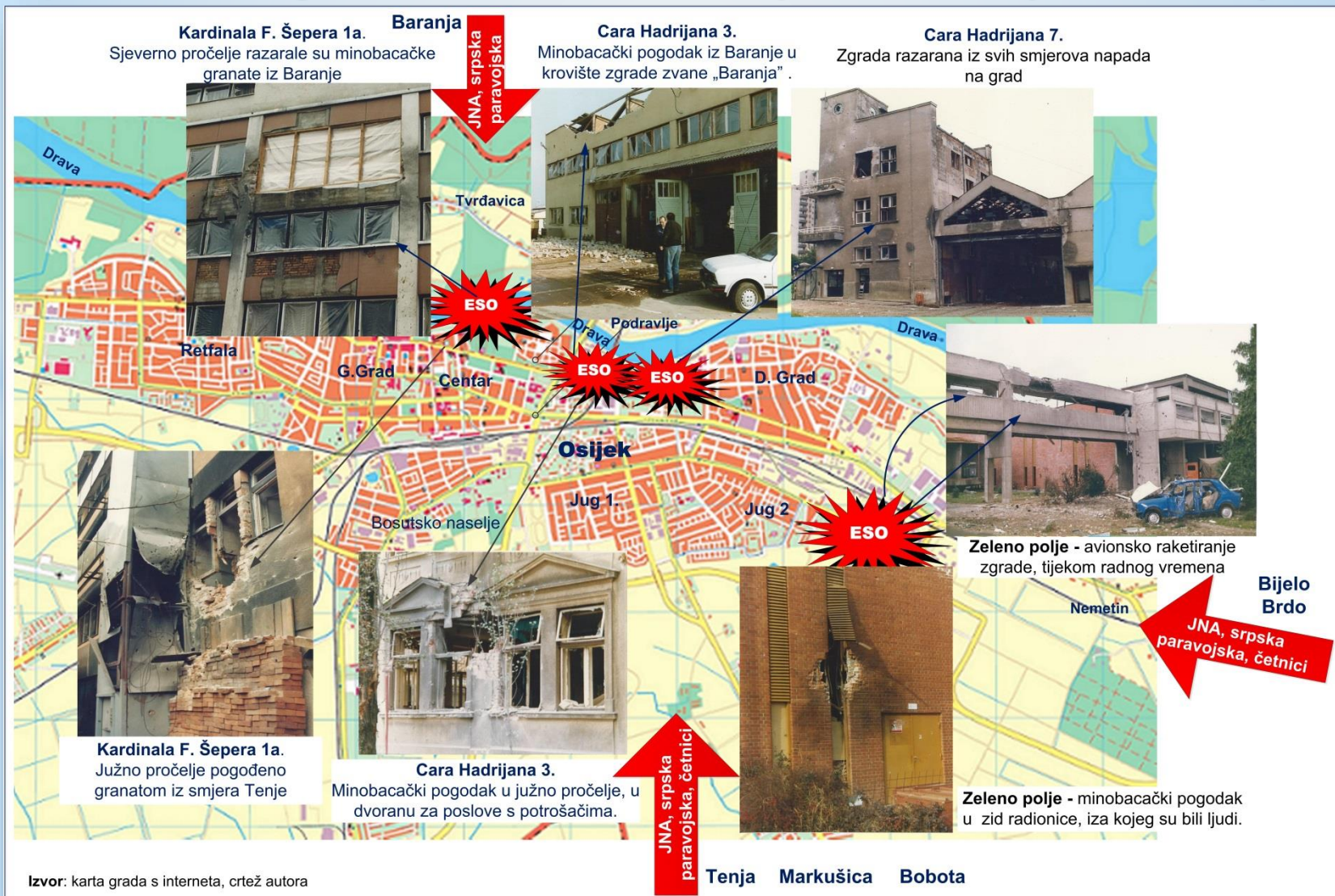
potkraj rujna 1991.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

I poslovne zgrade s radnicima u njima su ranjivali i ubijali!

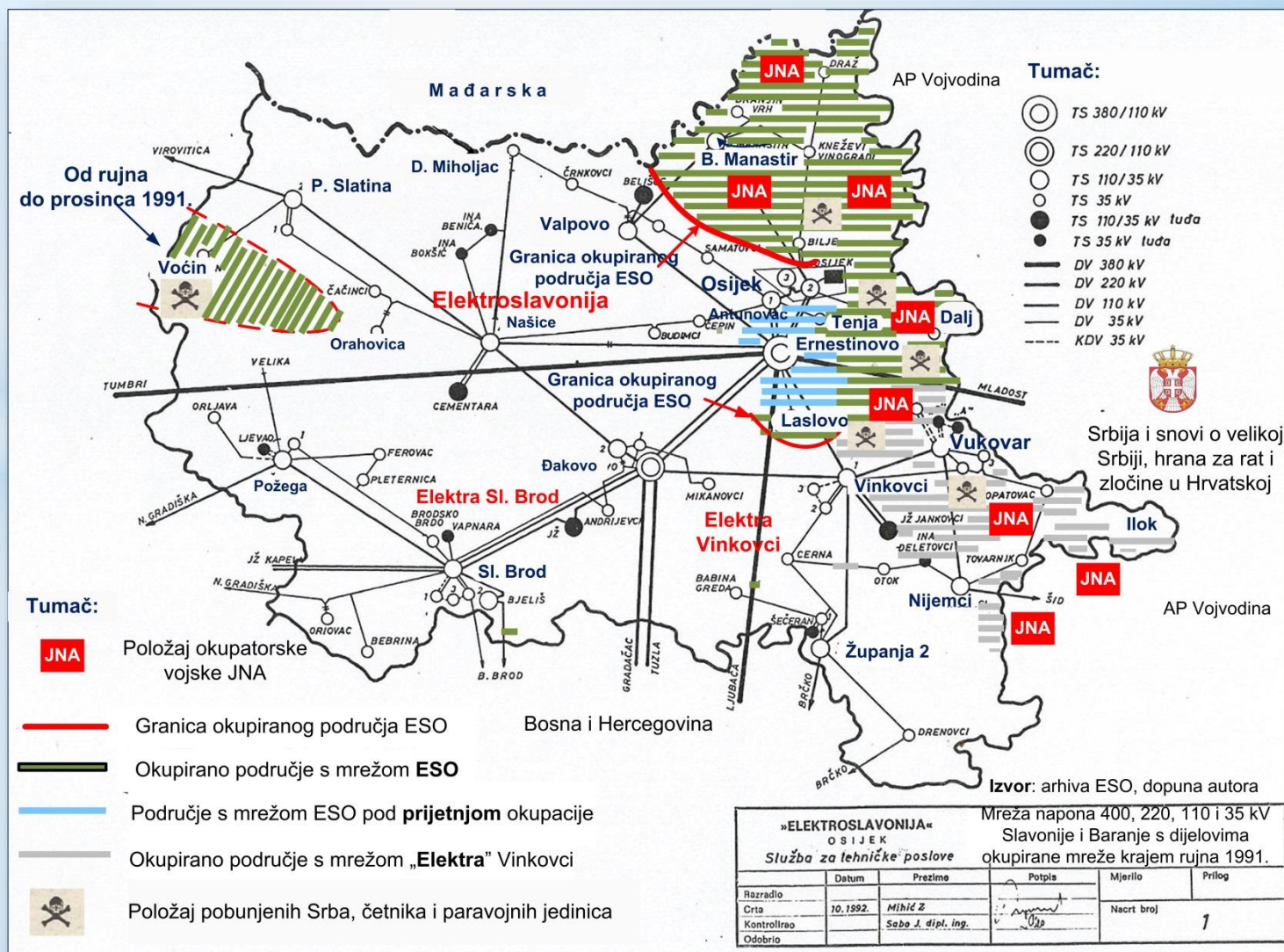

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Stanje elektroenergetskog sustava istoka Hrvatske u nastupu rata

Zemlja i elektroprivredna mreža, uvijek zajedno, život jedne za život druge, u dobru i zlu.

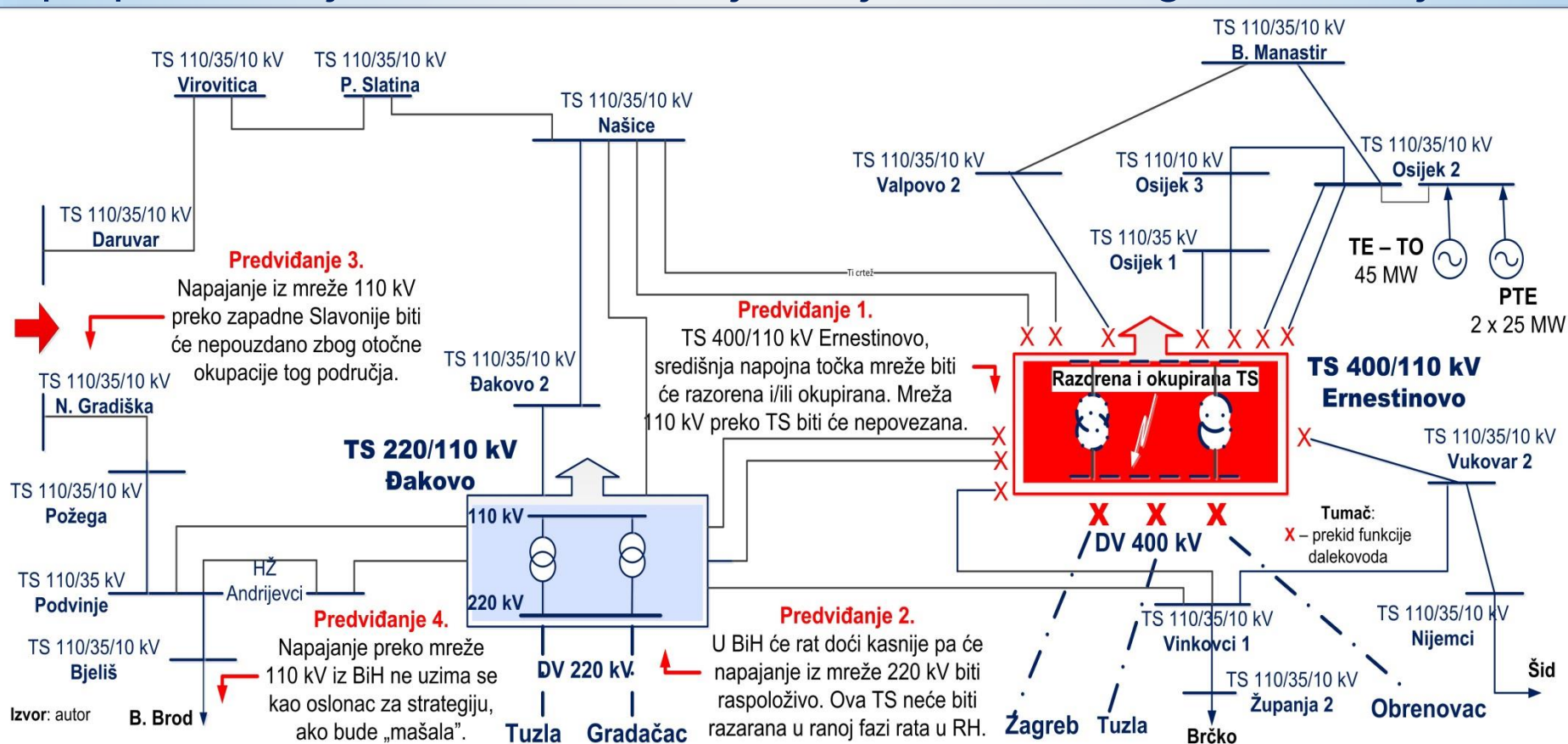

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Mračni scenarij neprijatelja za svjetlo i toplinu na istoku Hrvatske

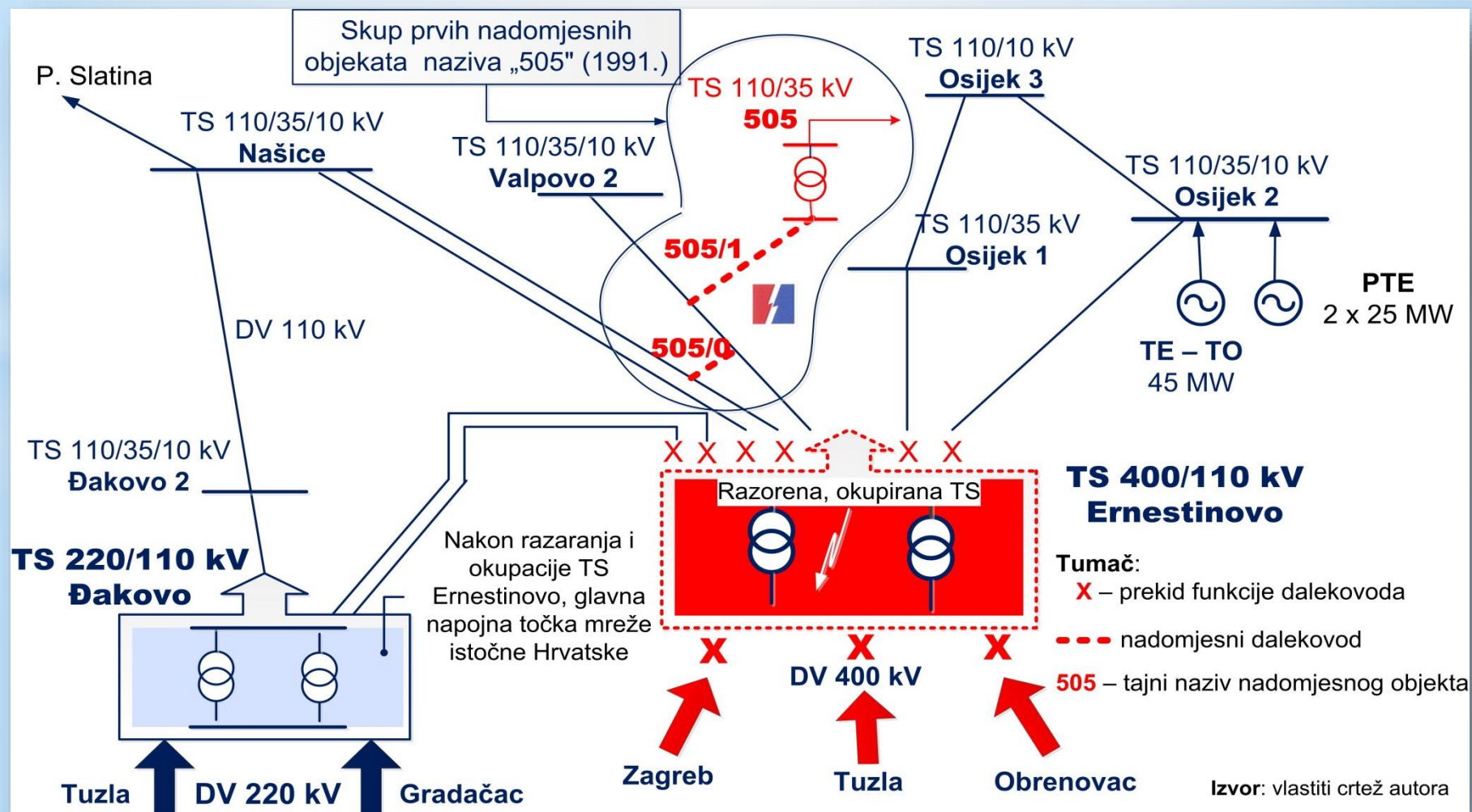
Zajedništvo kao dobro nasljeđe vremena prije ratnih zbivanja, vodilo nas je prepoznavanju mračnih scenarija i zajedničkom odgovoru na njih.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

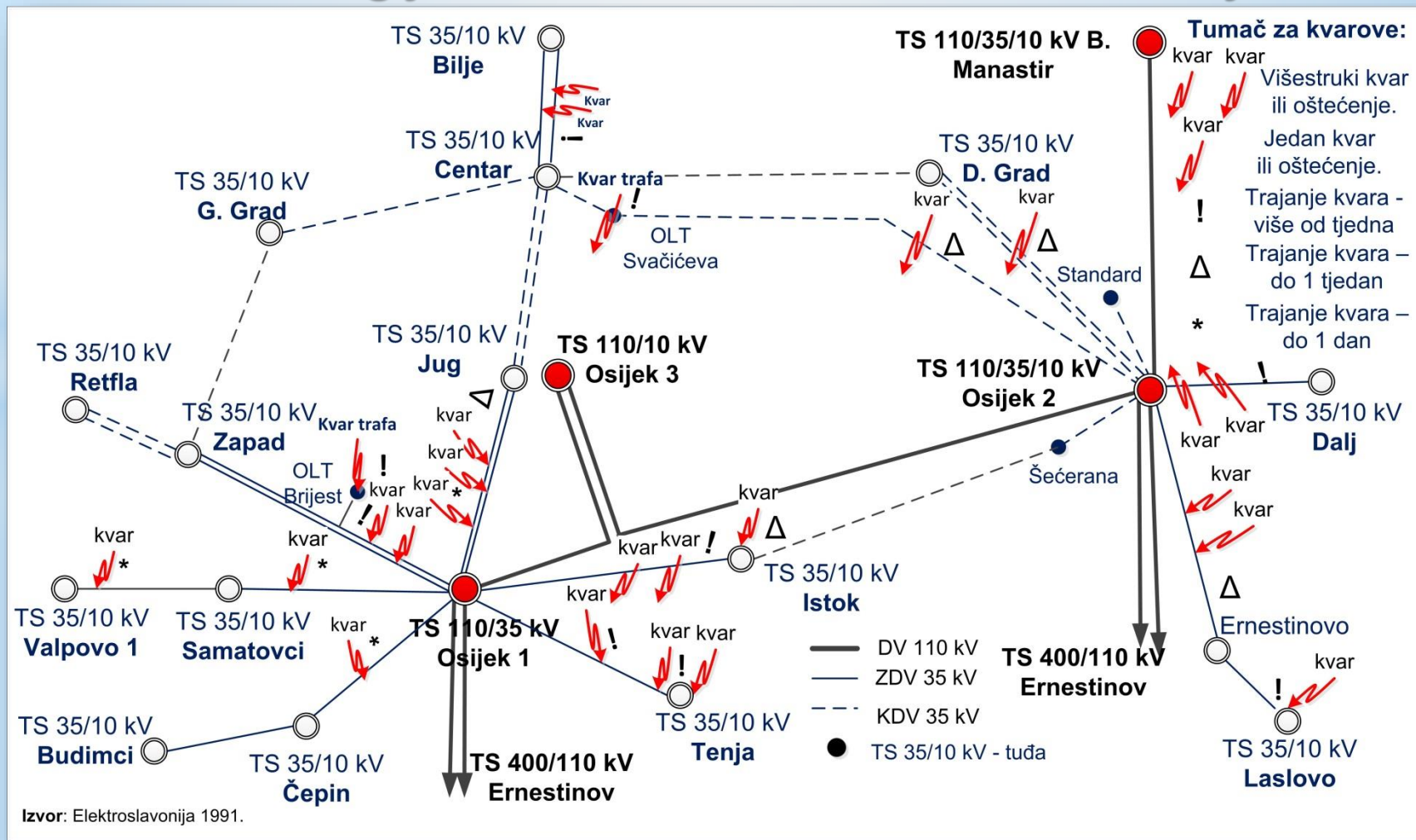
Nadomjesne sastavnice EES-a, kao akcija civilnih ratnika HEP-a, za obranu istoka Hrvatske od mraka i studeni

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Stanje mreže Elektroslavonije za distribuciju električne energije u zoru rata 1991. – uistinu crni rujan

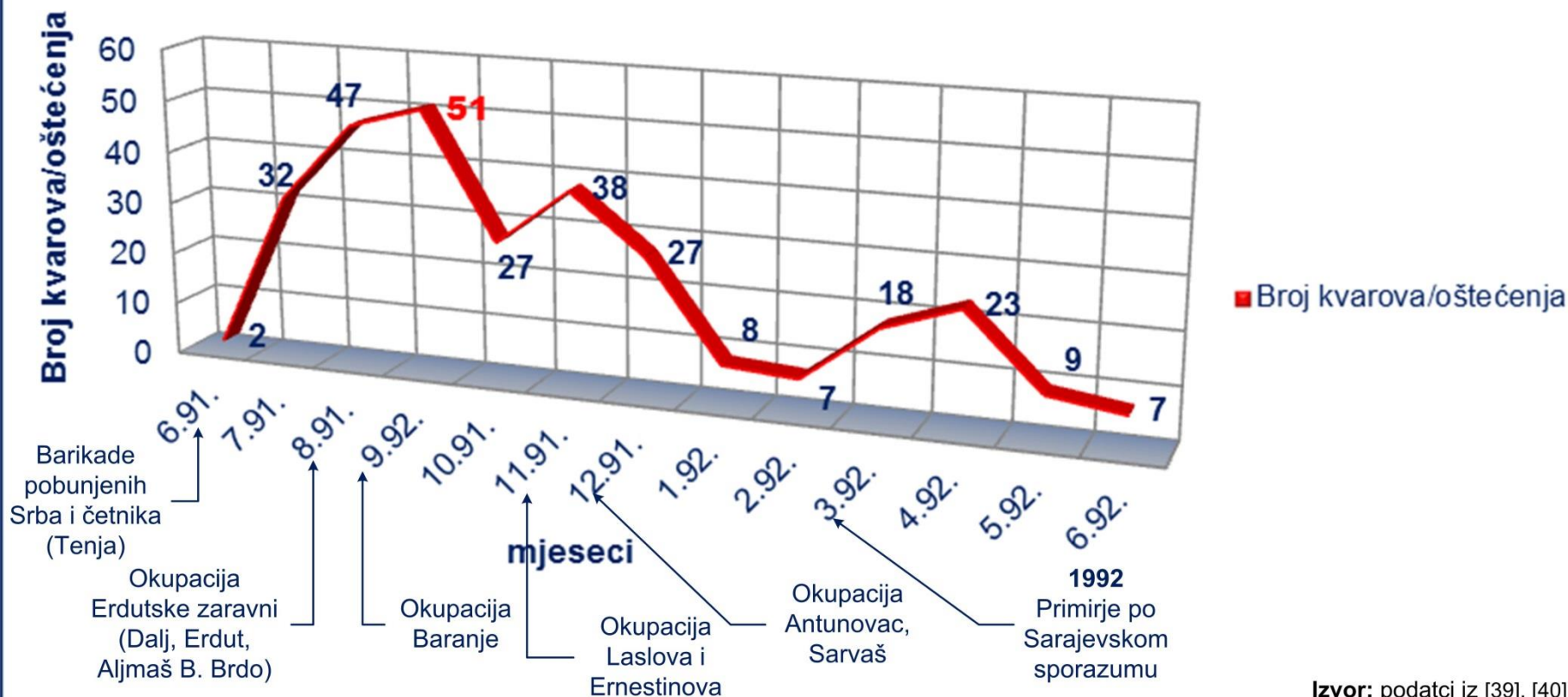
Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

SN mreža Elektroslavonije bila je prva crta obrane svjetla

Primjer tijeka broja izazvanih kvarova na području Pogona Osijek.

Broj kvarova/oštećenja u mreži 10 kV Elektroslavonije uslijed djelovanja neprijateljske artiljerije - PU Osijek

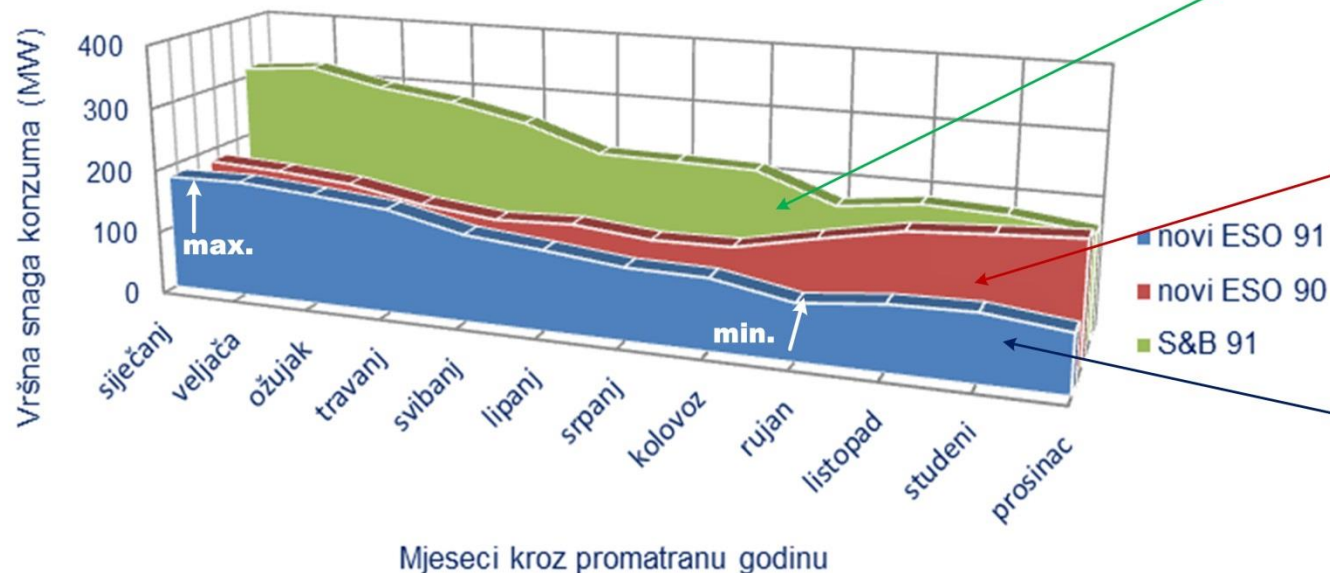
Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Energetski pokazatelji ratnog stanja u crnom rujnu

Razoreno gospodarstvo i ono sa smanjenom proizvodnjom, domovi bez ljudi, prekidi opskrbe el. energijom i vojnom okupacijom otrgnuta područja potrošnje, utjecajni su činitelji smanjenja potrošnje i rujanskog minimuma u mreži Elektroslavonije.

Tijek vrijednosti vršnog opterećenje potrošnje el. energije u distribucijskoj mreži 1990. i 1991. g. na području koje obuhvaća nova "Elektroslavonija"

Vršna snaga potrošnje u distribucijskoj mreži na cijelom području Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema u **1991.**

Vršna snaga potrošnje u distribucijskoj mreži na području Elektroslavonije prema novoj organizaciji, utvrđena prema podacima o potrošnji na istom području **1990.**

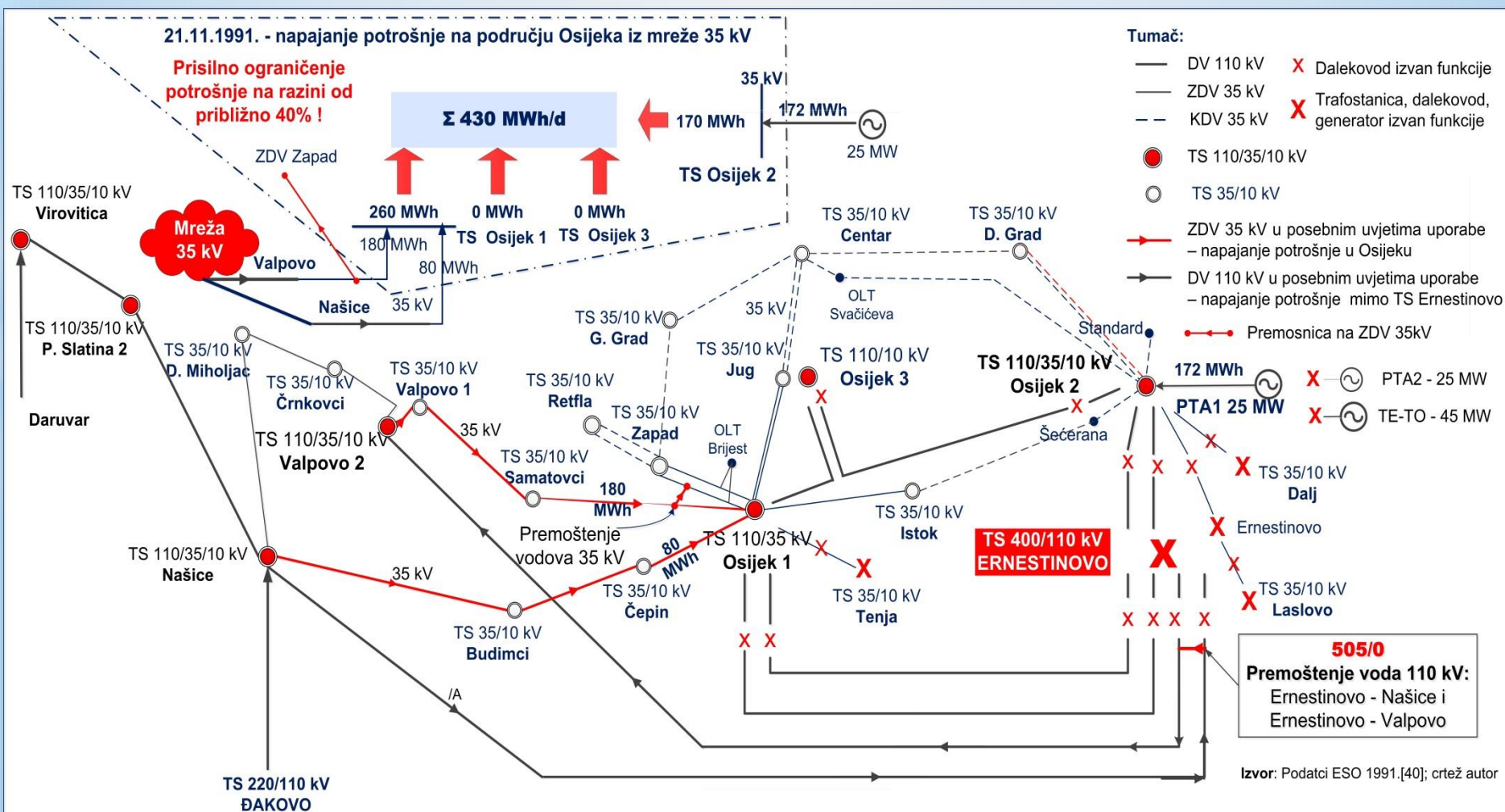
Vršna snaga potrošnje u distribucijskoj mreži na području Elektroslavonije prema novoj organizaciji, s potrošnjom u **1991.**

Izvor: Podatci iz Dispečerskih izvješća, dijagram - autor

Predstavljajte knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Unatoč svemu učinjenom za obranu istoka Hrvatske od mraka i studeni, bilo je nesretnih dana, ali vjera u svjetlo umire posljednja

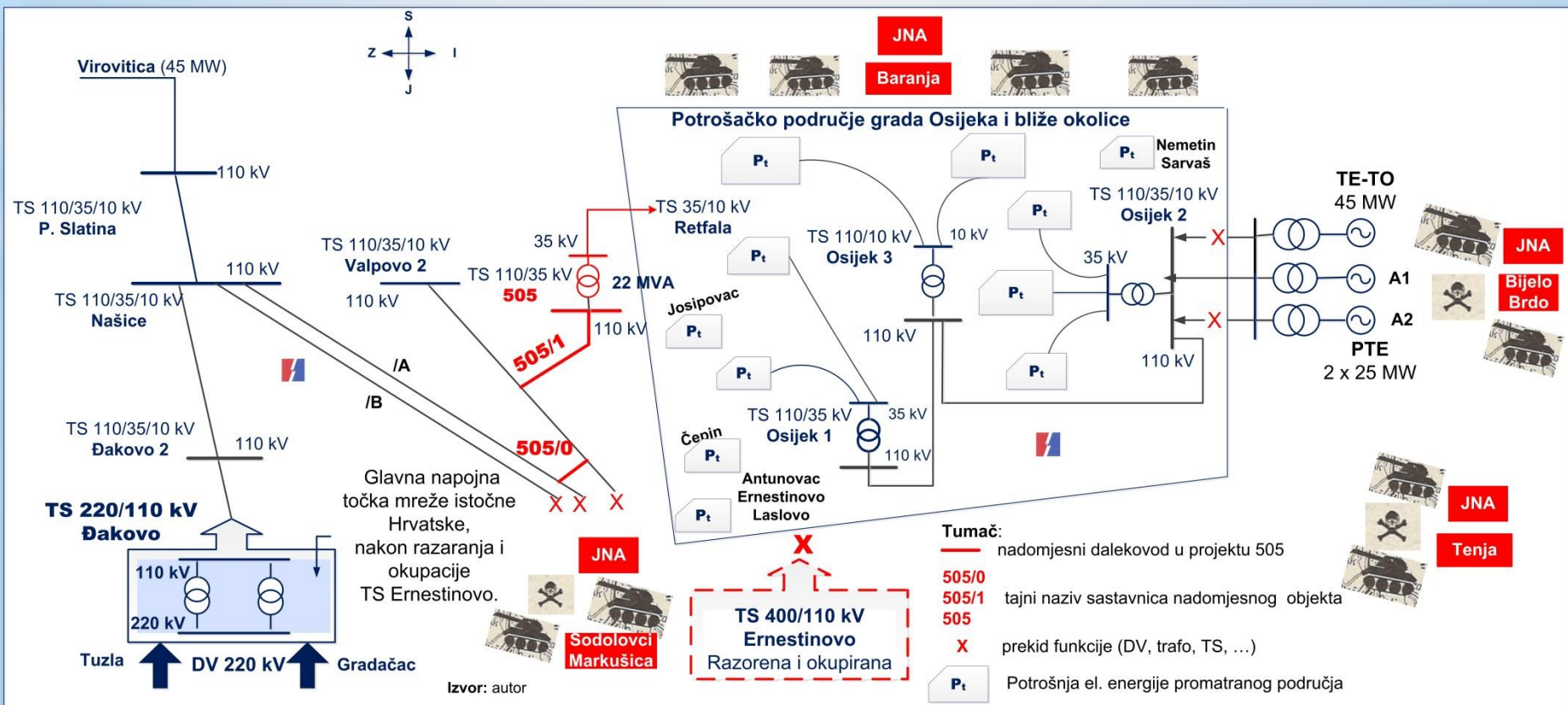

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Ima nade za svjetlo i toplinu u nepokorenom gradu

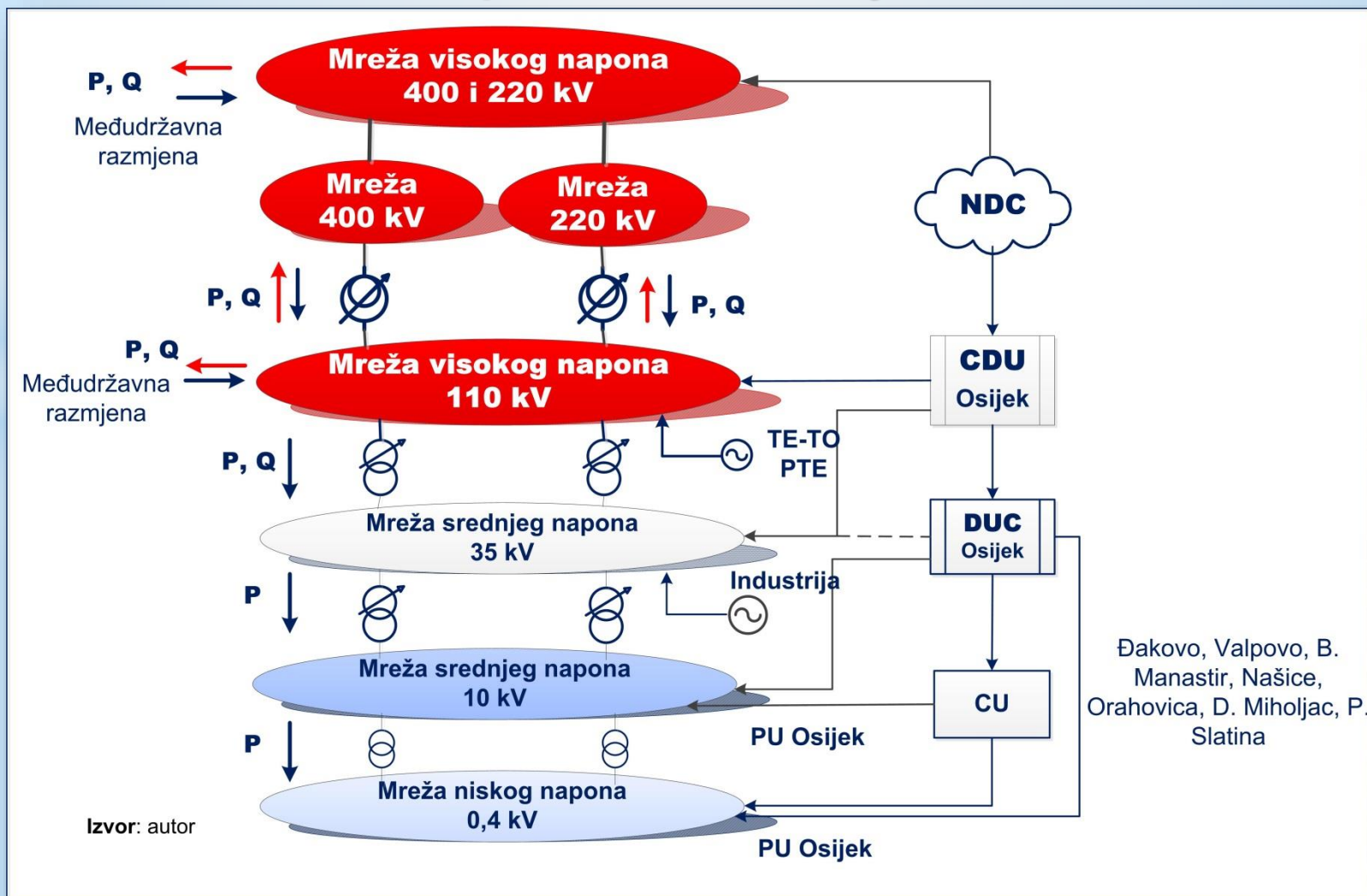
Oštećeni i ranjeni prijenosni sustav na području Osijeka dobio je kroz nadomjesne objekte projekta „505” snažnu mrežnu i energetska potporu oko Božića 1991. Božićno svjetlo je pobijedilo.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Vođenje pogona mreže, na svim razinama, dalo je nemjerljiv doprinos obrani svjetla

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Elektroenergetski vapaj s istoka Hrvatske u vremenu rata i ranog poraća

Razina prisilnog ograničanja (redukcije) potrošnje kod neraspoloživosti pojedinog izvora napajanja

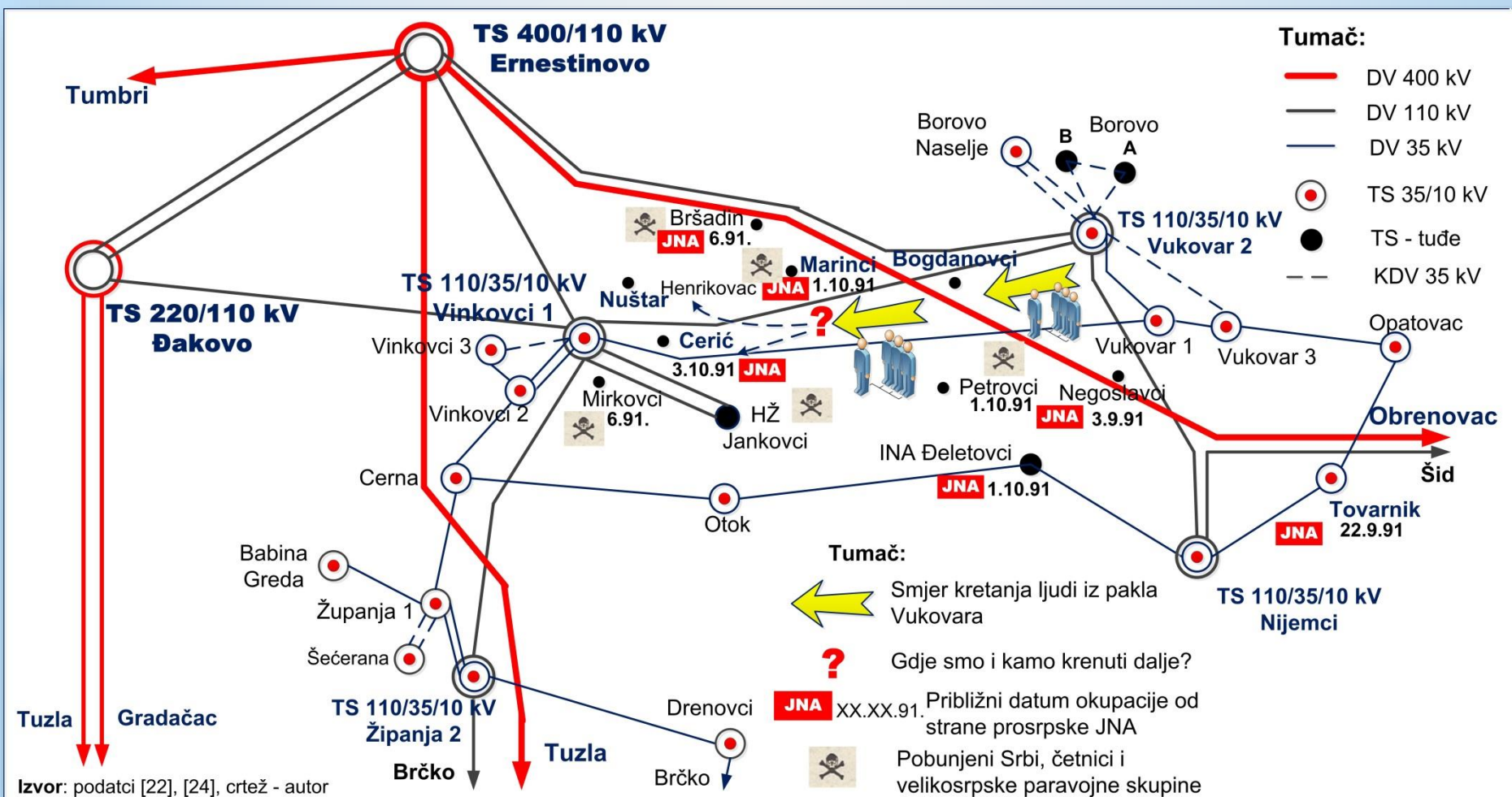

■ Redukcija kod max. opterećenja ■ Redukcija kod sred. opterećenja

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Mi i Vukovar, dalekovod kao vodič iz mraka života na svjetlo slobode

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

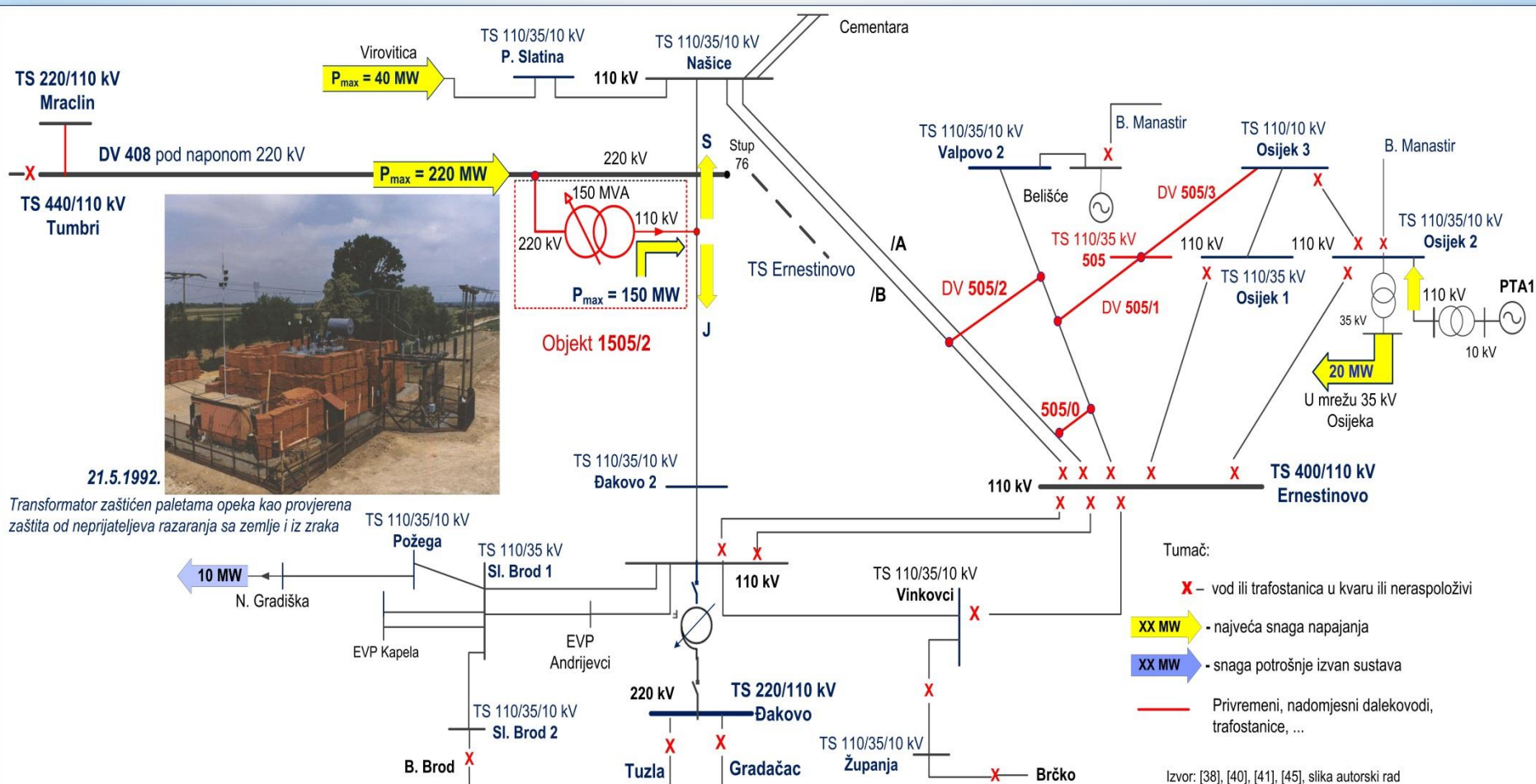
Nadomjesni objekti tajnog imena „1505”, u vremenu kraja rata i poraća, velika nada za dostatnost opskrbe

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Nadomjesni objekt tajnog imena „1505/2”, u vremenu kraja rata i dugo kroz poraće, stvarna sposobnost opskrbe

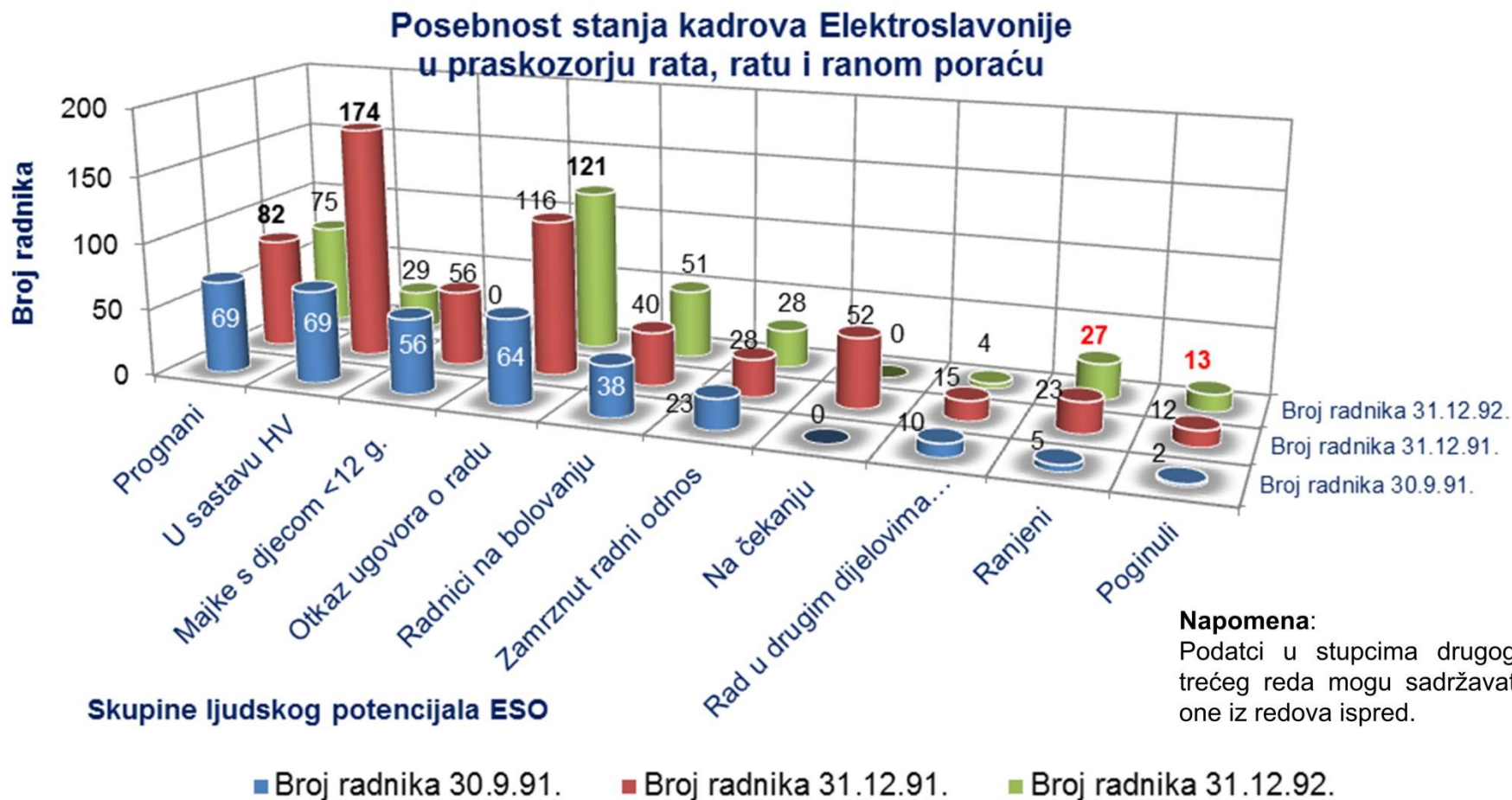

Izvor: [38], [40], [41], [45], slika autorski rad

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Radnici, ljudsko blago Hrvatske elektroprivrede u Domovinskom ratu i kadrovska katarza

Napomena:

Podatci u stupcima drugog i trećeg reda mogu sadržavati i one iz redova ispred.

Izvor: arhiva ESO, dijagram autora.

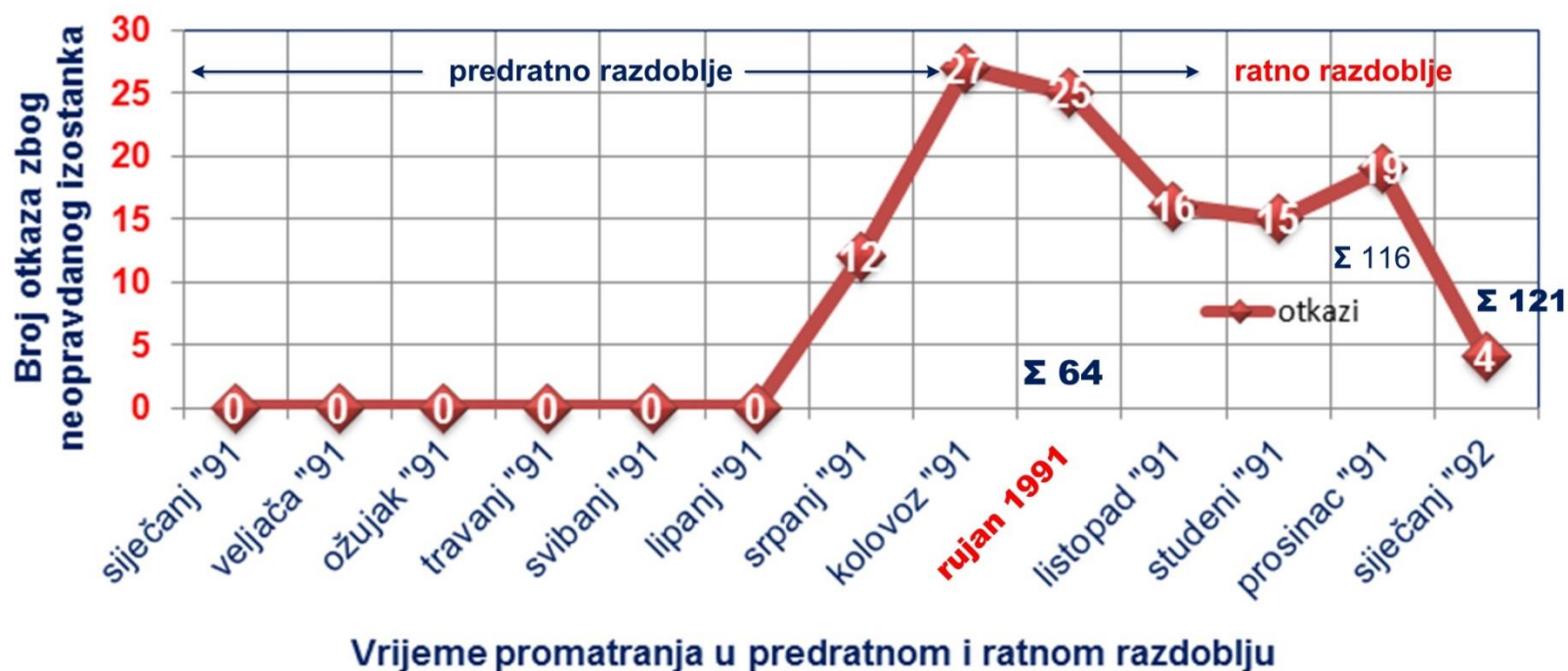
Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Domovinski rat kao čistilište osjećaja straha i pripadnosti

„Život i njegov smisao na našoj grudi dosižu prag hamletovskog bitka. Fizičkog i smislenog bitka. **Biti tu i preživjeti ili umrijeti, ili ne biti tu i preživjeti, ali umrijeti po ljudskosti.**” (iz pisma „Nama koji smo tu” radnicima 5.12.91.)

Tijek otkaza radnicima zbog neopravdanog izostanka s posla

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Poglavlje 3.

Poraće i pripojenje u ratu otuđene distribucijske mreže

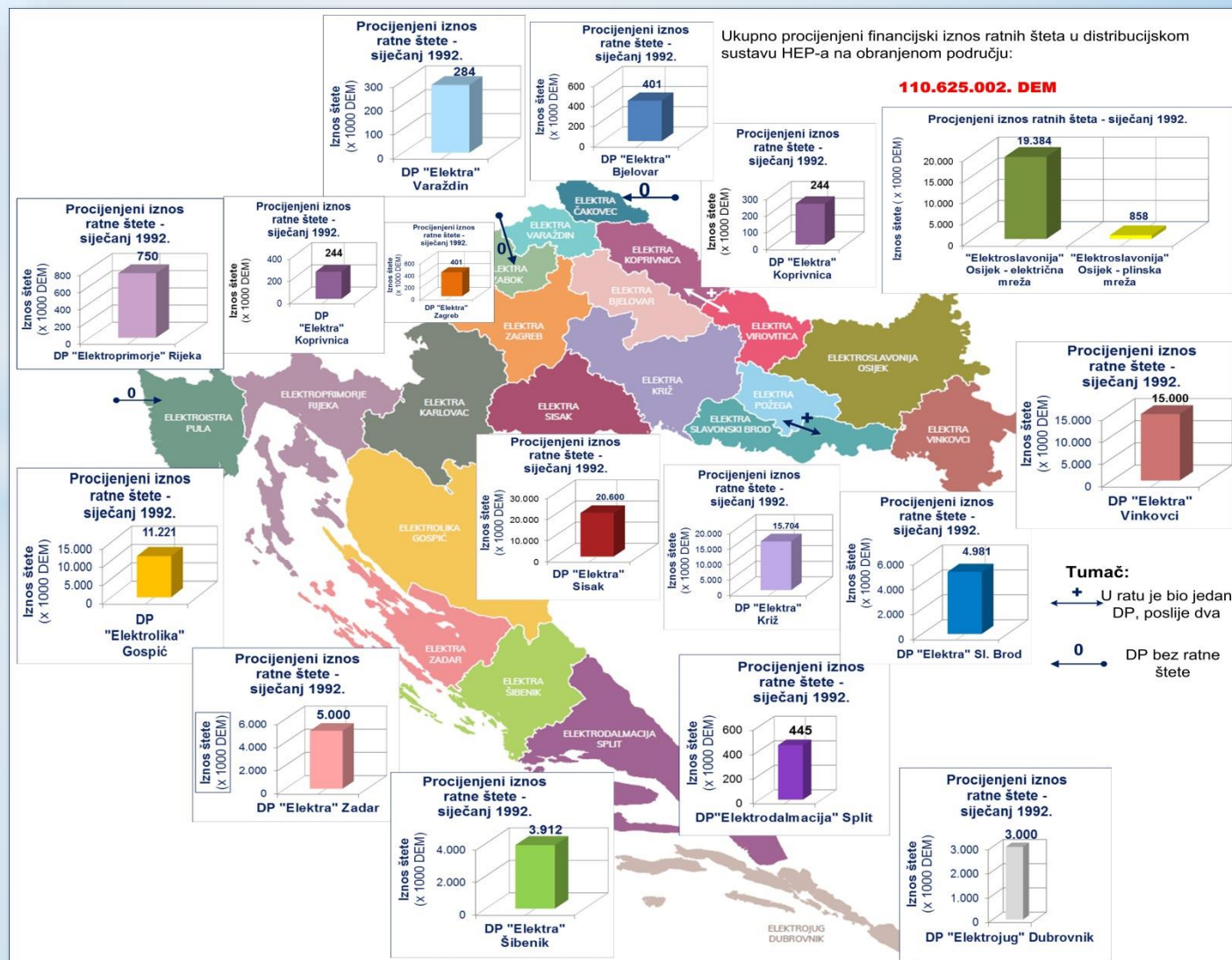
- ➡ Pristup utvrđivanju posljedica ratnih zbivanja na obranjenom području.
- ➡ Pripojenje otuđenog dijela energetskeg sustava HEP-a u hrvatskom Podunavlju.
- ➡ Uspostava opskrbe električnom energijom hrvatskog Podunavlja iz Hrvatske.
- ➡ Rane i ožiljci na dobrima i ljudima.

Predstavljamo knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Utvrđivanje posljedica ratnih zbivanja na obranjenom području

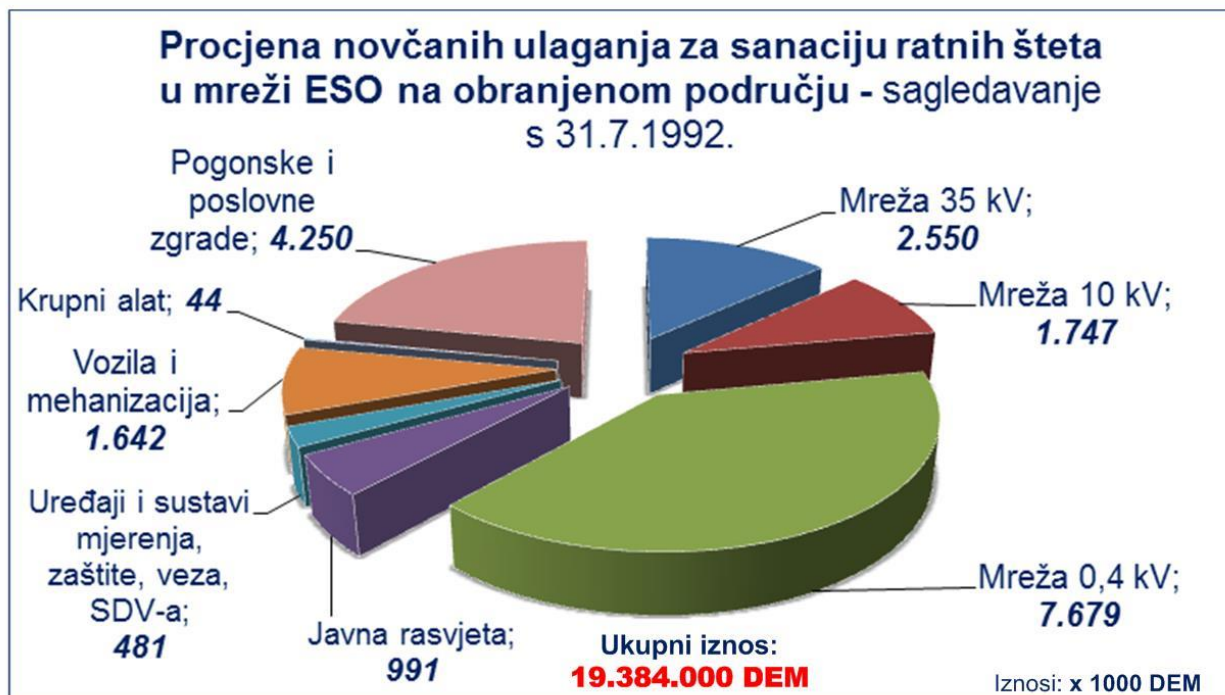
Sloboda je skupo plaćena, ali za Hrvatski narod koji ju je odavno želio, ona nije imala cijene.

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Procjena ratnih šteta na blagu ESO, za obranjeno područje

13 mil. USD

Fizička vrijednost oštećenja temeljnih sastavnica distribucijske mreže ESO i njen udjel u ukupnoj vrijednosti stanja 31.12.90.

Red. br.	Objekti distribucijske mreže ESO	Nadzemni DV 35 kV	Kabelski DV 35 kV	TS 35/10 kV	Trafo 35/10 kV	Nadzemni DV 10 kV	Kabelski DV 10 kV	TS 10/0,4 kV	Trafo 10/0,4kV	Nadzemna mreža 0,4 kV	Kabelska mreža 0,4 kV	Javna rasvjeta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Stanje vrijednosti prije 1991.	280 km	42 km	34 kom.	65 kom.	1.891 km	340 km	1.391 kom.	1.410 kom.	2.825 km	724 km	27.089 kom.
2.	Oštećeni dio i udjeli - obranjeno područje	56/20 (km/%)	2,1/5 (km/%)	9/28 (kom/%)	5/7,7 (kom/%)	78/4 (km/%)	1,7/0,5 (km/%)	53/3,8 (kom/%)	55/3,9 (kom/%)	283/10 (km/%)	3,6/0,5 (km/%)	2137/7,8 (kom/%)

Izvor: arhiva ESO, tabela i slika autor

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Pomoć elektroprivrednika izvan RH – znak da nismo sami, hvala

- energetske transformatori
- goli i izolirani vodiči,
- brojila el.energije,
- alati i pribor,
- mjerni i uređaji zaštite,
- vozila i mehanizacija,
- kabelska mjerna kola

Njemačka
(34 društva)

- energetske transformatori,
- vozila i mehanizacija,
- izolatori,
- prekidači,
- drveni stupovi, ...

Mađarska
(8 društava)

- osobna i terenska vozila,
- kabeli za NN mreže,
- brojila el. energije,
- razvodni ormarići, ...

Austrija
(4 društva)

Švicarska
(7 društava)

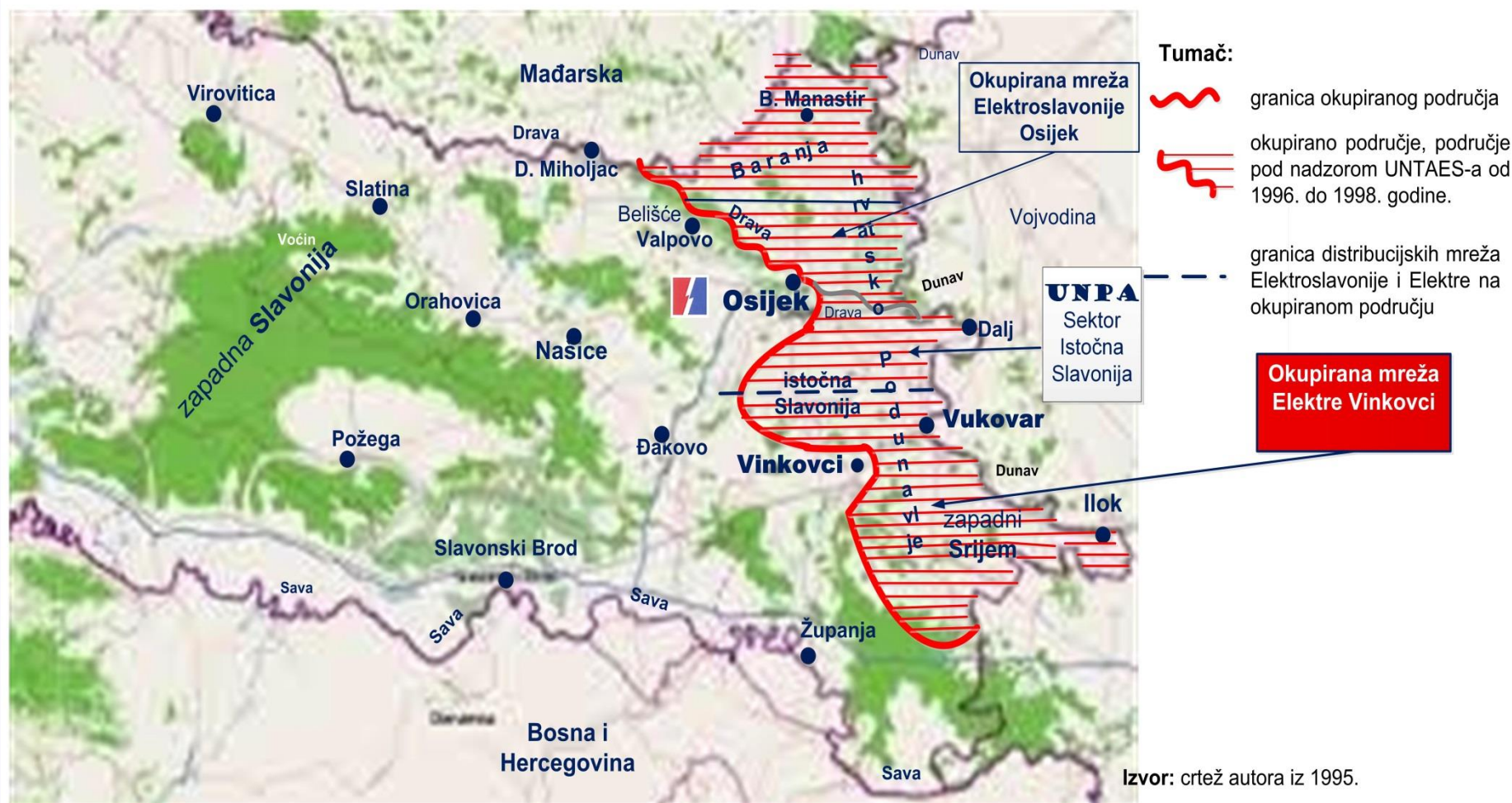
- rastavljači za SN mreže,
- odvodnici za SN mreže,
- izolatori za SN vodove,
- vodiči za SN vodove, ...

Izvor: arhiva ESO

Predstavljanje knjige:

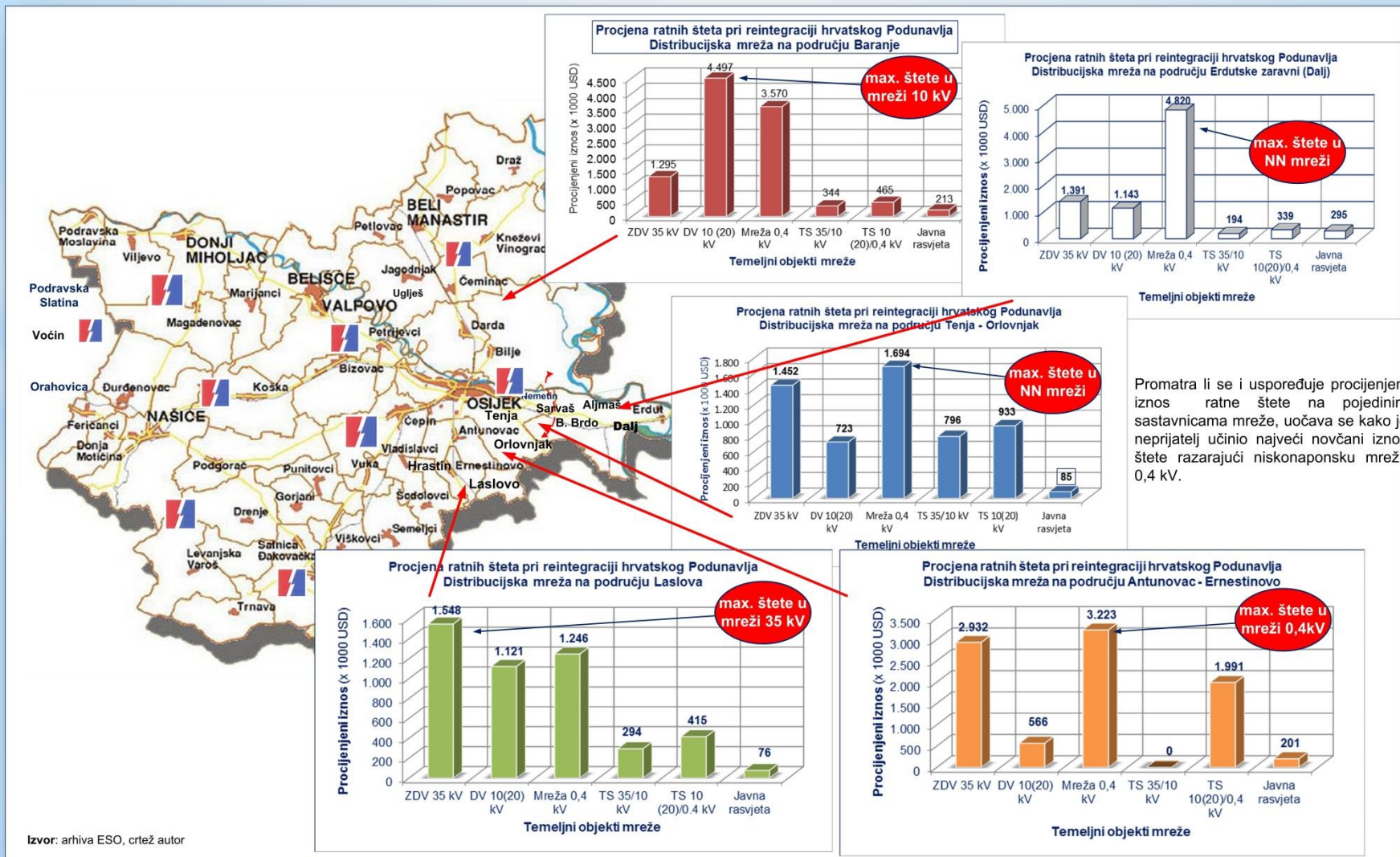
ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Pripojenje otuđenog dijela energetskog sustava HEP-a u hrvatskom Podunavlju

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

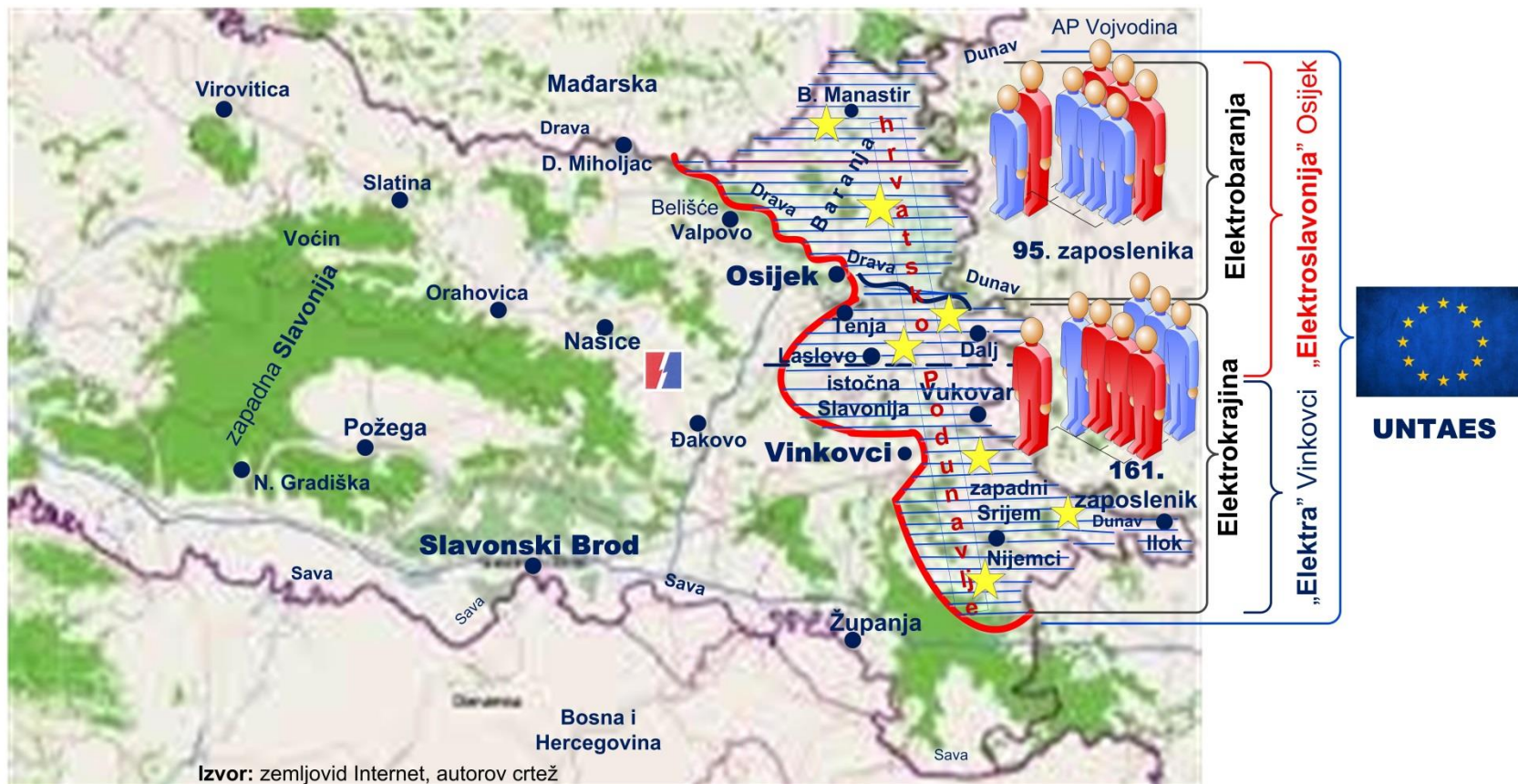
Procjena ratnih šteta na blagu ESO, za okupirano područje 43 mil. USD

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Pripojenje otuđenog dijela
energetskog sustava HEP-a u hrvatskom Podunavlju –
preuzimanje zaposlenika

Tumač:

- granica okupiranog područja
- granica mreža distribucijskih područja HEP-a na okupiranom području
- okupirano područje, područje „Elektroprivrede“ pod privremenim nadzorom UNTAES-a

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

**Odlučni i osmišljeni pothvati u koracima
elektroenergetske reintegracije**

I tada **zajedno, PrP Osijek i DP Elektroslavonija!**

Mreža prijenosa električne energije - sanacija dalekovoda

DV 110 kV:

DV 110 kV TS Valpovo 2 - B. Manastir
DV 110 kV TS Vinkovci 1-TS Vukovar 2

**Mreža distribucije električne energije - sanacija i
izgradnja dalekovoda**

DV 35 kV "Elektroslavonija" Osijek:

DV 2x35 kV TS Osijek Centar – TS Bilje
DV 35 kV TS Osijek 2 - Nemetin - TS Dalj
DV 10 kV TS Istok - Tenja

DV 35 kV "Elektra" Vinkovci:

DV 35 kV TS Vinkovci 1 - TS Vukovar 1
DV 35 kV TS Otok - Đalatovci - Nijemci
DV 20 kV TS Opatovac - Šarengard

**Mreža distribucije
električne energije**

**Izgradnja elektrana s
diesel agregatima:**

1. DE Dalj
2. DE Vukovar 2
3. DE Vukovar 3
4. DE Tovarnik
5. DE Ilok

Izvor: arhiva ESO, crtež autor

X (početak ljeta 1997.)

30 dana

Prije velikih opterećenja (kasna jesen / zima 1997.)

Prije velikih opterećenja sustava

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Izazov elektroenergetske reintegracije s ranjenim sustavom, TS 400/110 kV Ernestinovo sa zemljom sravnjena

Brojni stupovi dalekovoda 400 kV na okupiranom području sravnjeni sa zemljom, prizori za rub pameti, mjere za poimanje razmjera razaranja.

Do mnogih porušenih mora se mora kroz minsko polje, nove opasnosti za život elektromontera i u poraću.

Obnova dugotrajna i skupa

Postrojenje 400 i 110 kV potpuno razoreno, a igrom slučaja netaknuto granatom, opljačkano. Kabelski kanal na razmeđu postrojenja 110 kV i transformacije 400/110 kV, nekada, u vrijeme žičane komunikacije, autocesta signala, prazan, pokraden.

Kroz njega su inženjeri ESO, prvi u elektroprivredi RH, ostvarili pametne veze između logike diferencijalne zaštite sabirnica 110 kV i polja 110 kV.

Sinoptička ploča za lokalno upravljanje postrojenjem pružala je preglednost i sigurnost, toliko potrebnu za upravljanje složenim postrojenjem velike važnosti.

Slika suočenja velikog hepovog stručnjaka, dionika ideje, oblikovanja i izgradnje ove TS, sigurno mu je dušu obuzela tuga, a bol srce.

Izvor: Arhiva ESO, HEP Vjesnik, slika autora.

Predstavljanje knjige:

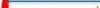
ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

HEP uzima opskrbu el. energijom hrvatskog Podunavlja nakon njegova pripojenja domovini potpuno u svoje ruke

 granica okupiranog područja

 Okupirano područje, područje takozvane „Elektroprivrede“ pod privremenim nadzorom UNTAES-a

 granica mreža distribucijskih područja HEP-a na okupiranom području

— DV 110 kV
— DV 35 kV
— DV 10 kV
- - - DV 20 kV

Opatovac-Šarengrad

DE Dalj; 8 MW

DE Vukovar 2; 12 MW

Diesel elektrane
sve u dilj hrvatskog
dunavlja, oblikovane su
jedinačnim agregatima,
o prijelazno rješenje za
elektroenergetsku
reintegraciju.

DE Vukovar 3; 13 MW

DE IIok; 4 MW

DE Tovarnik; 7 MW

Izvor: arhiva ESO, crtež autor

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Tuga duše i bol srca naših prognanika

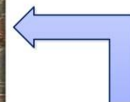
Bijeg iz doma, prognanički život, čekanje povratka, a dom kakav se ne poznaje.

Tenja, veliko prigradsko naselje sa Srbima kao većinskom narodnosti. Dio Nova Tenja, kao ulazna vrata od Osijeka, bilo je mjesto izazova stanovanja mnogim Osječanima koji su željeli pobjeći od gradske buke i vreve živjeti u kući, a opet u blizini svoga grada.

To je učinila i stambena zadruga ESO za 30 radnika, a evo što su im učinili susjedi, srpske paravojne jedinice, četnici i JNA: progonstvo, razaranje i brutalna pljačka njihovih domova.

Vrijeme potrebno za obnovu domova, električne mreže i komunalne infrastrukture produžavalo je agoniju i odgađalo zarastanje ožiljaka u duši prognanika. Trpjeli su i dalje.

Tenjski Antunovac, Ernestinovo, Laslovo, razrušena i opljačkana slavonska sela oko Osijeka, kao da je velikosrpska politika tu predviđala „ničiju zemlju“, granicu bez života sve do sljedećeg marša kokardi i aveći smrti.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Poglavlje 4.

Priznanje za domoljublje i ostvarenja u obrani RH

- ➡ Priznanja Republike Hrvatske radnicima Hrvatske elektroprivrede
- ➡ Postupak za dobivanje državnih priznanja za doprinos u Domovinskom ratu
- ➡ **Spomenica Domovinskog rata** – jedino odlikovanje za djelatnike HEP-a
 - ❖ TE-TO Osijek – 34 djelatnika
 - ❖ Prijenosno područje Osijek – 41 djelatnik
 - ❖ **DP „Elektroslavonija“ Osijek – 238 djelatnika** (24 % ukupnog broja 1992.)
 - ❖ DP „Elektra“ Vinkovci – 18 djelatnika
 - ❖ DP „Elektra“ Sl. Brod – 41 djelatnik (uključujući N. Gradišku)
 - ❖ DP „Elektra“ Požega – 9 djelatnika.
- ➡ **Zahvalnica HEP-a** svojim radnicima odanim u ratu.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Pogovor

Stojeći okrenuti budućnosti, a ponosni na našu prošlost, želja nam je pohraniti ovu knjigu i dokumente na kojima je nastala u sjećanje na povijest o Elektroslavoniji u Domovinskom ratu, a u kojem su njezini radnici dali doprinos pobjedi nad neprijateljem slobode i nezavisnosti domovine Hrvatske, pobjedi nad neprijateljem svjetla i topline.

Vjerujemo kako će opisi stručne domišljatosti i snage duha radnika s kojim su svladali krizne uvjete u ratu, biti vodilja današnjim i budućim radnicima HEP-a u svladavanju mirnodopskih kriznih stanja u mreži i poslovanju.

Neka svaka knjiga „Elektroslavonija u Domovinskom ratu” dođe do onih za koje je pisana i tiskana, do onih kojima je namijenjena, neka je sadržajan i dug život u životima naših ljudi i njihovih naraštaja i neka doprinese dugovječnosti u 95. godini postojanja Elektroslavonije.

Predstavljanje knjige:

ELEKTROSLAVONIJA U DOMOVINSKOM RATU

Ljudi, radnici, blago HEP-a jučer, danas i sutra

Hrabri hepovi
ratnici
svjetla i topline
s klještima,
nema predaje!

Izvor: slike arhiva ESO, crtež autor,

Predstavljanje knjige:

Elektroslavonija u Domovinskom ratu

Autor: Damir Karavidović

Nakladnik: HEP ODS d.o.o.

Predstavnik nakladnika: Danijel Ilić

Domovinski rat ostavio nam je u trajno nasljeđe domoljubnost, hrabrost, predanost, sposobnost i lucidnost improvizacije u najtežim okolnostima, moralnost kako hrvatskih branitelja vojnika tako i civila u funkciji obrane.

Čuvajmo to nasljeđe u okrilju HEP-ova doma i našeg zajedništva.

Hvala na Vašoj nazočnosti i pozornosti.

Predstavnik nakladnika: Danijel Ilić

Autor: Damir Karavidović